

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

A Nagyvárád-Velencei Református Egyházközség Agnelli Dei Szociális Központja

Huszonharmadik évfolyam
2012. szeptember

Tartalom

Prédikáció szórványmisszió vasárnapjára

Bak Áron: Így s így szóla. 2Királyok 5,1–4	431
--	-----

Prédikáció a református iskolák vasárnapjára

Bak Áron: Hadd jöjjön hozzám. 2Királyok 5,5–8	434
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron: És megújult az ő teste. 2Királyok 5,9–14	438
Ledán István: Felragyog neked a Krisztus. Efézus 5,4.....	440

Prédikáció tanévnnyitó istentiszteletre

Sipos István: Tanévnnyitó. Róma 15,5–7	443
--	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai. Sipoltunk nektek, és nem táncoltatok. Máté 11,16–19	447
--	-----

Ószövetségi prédikáció-sorozat

Székely Csilla Imola: Parancsolatok	
A kizárólagos Isten. 2Mózes 20,1–3	452
Ne faragj! 2Mózes 20,1.4–6.....	453
Hiába. 2Mózes 20,1.7.....	454
Szent a hetedik. 2Mózes 20,1.8–11	455
Tisztelet. 2Mózes 20,1.12	456
Életmentés. 2Mózes 20,1.13; Máté 5,21–22	458
Tűz. 2Mózes 20,1.14; Máté 5,27–28.....	458
Inkább adj! 2Mózes 20,1.15; Máté 6,24.....	459
Inkább hallgass! 2Mózes 20,1.16; Máté 15,10–11	460
Kívánd azt, ami a tied. 2Mózes 20,1.17; Jeremiás 17,9–10.....	461

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel: Temetési prédikációk. Fordította: dr. Pótor Imre Meglátják az Istent. (Missziós lelkű, hosszú betegség után elhunyt hívő temetésére) Máté 5,8; János 1,12	462
---	-----

A Genezáret partján

Gyökössi Endre: Isten iskolája. V. Tanítás kezdőknek és haladóknak.....	464
--	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési igehirdetés</i> Márton János: A láthatóvá vált szeretet. Énekek éneke 8,6–7; 1Korinthus 13,4–8.....	467
<i>Temetési igehirdetés</i> Farkas Antal: Ha jelen van az isteni „metronóm”! Zsoltárok 81,2–8a	468
A címlapon a Nagyvárad-Velencei Református Egyházközség Agnulli Dei Szociális Központja. Felszentelték 2000-ben. Fényképezte Vetési László.	
A hátlapon Nagy József Levente <i>Isten, akit Áginak hívtak</i> című verse.	

Prédikáció szórványmisszió vasárnapjára

Bak Áron
Kecset-Kisfalud

Így s így szóla

Alapige: 2Királyok 5,1–4

Bibliaalvasás: Az apostolok cselekedetei 4,1–20

Kedves testvéreim, Istennek a hatalma csodálatos módon szokott munkálkodni. Jézus Krisztus előtt a 8. században történt az az eset, amelyről az ige szól. Az Asszír Birodalom fővezére, vitéz hős, nagyra becsült ember volt, de belpoklos. Isten hatalma azonban érette is csodálatosan munkálkodott. S az egész történet azt adja eléink, hogy Istennek a munkájában mennyire mellékszerep jut a királyoknak, hatalmasoknak, és mennyire csodálatos eszköze tud lenni egy kis rabszolgaleány is, ha hisz Istenben.

Naámán volt a neve ennek a fővezérnek. Ez a név pedig azt jelenti, hogy Isten részrehajlás nélkül szerez örömet az embernek. Nagyon feltűnő név. Azért feltűnő, mert ez a fővezér pogány ember volt. Nem imádta az igaz Istent, mert nem ismerte. Valamilyen más, idegen istent imádott. Ezenkívül pedig ellensége volt Isten népének. Az Asszír Birodalom királyának volt a fővezére. Nagy férfiú volt, nagyra becsült az ő ura előtt. Neki köszönhette ez a birodalom nemcsak a létét, hanem a hatalmát, a politikai, gazdasági erejét is. Egyáltalán azt köszönhette neki, hogy ellenfele lehetett Isten népének. Azt köszönhette neki, hogy a birodalom s a királya, hogy Isten népe ellen támadhattak. A neve mégis nagyon feltűnő módon azt mondja, hogy Isten részrehajlás nélkül szerez örömet az embernek. Mert Isten könyörületeségét senki nem befolyásolhatja az emberek közül. Mi nem irányíthatjuk, hogy Isten mit tegyen. Nem mondhatjuk meg, hogy kin könyörüljön és kin ne. Mert Isten független. Jósága megmarad mindvégig. Azt nem sajátíthatja ki sem Isten népe, sem más, aki magáról kijelenti, hogy kiválasztott. Mert Isten akin akar, könyörül, s akit akar, megkeményít. Ezért a mi hitünk és reménységünk Istenben soha nem lehet jogcím arra, hogy magunkat mások fölé helyezzük. Egyedül csak arra lehet jogcím, hogy Istennek szolgáljunk.

Vitéz hős és nagyra becsült férfiú volt Naámán, hisz minden az övé lehetett, amit csak az ember abban az időben elérhetett. Vitéz hős volt, ami azt jelenti, hogy irigyelt ember volt a mások szemében. Sőt, nemcsak irigységet, hanem csodálatot vívott ki magának az emberek előtt, mert nélkülözhetetlen volt a katonai tudása, ismerete. Az a birodalom neki köszönhette a létét és erejét. Mindennek ellenére azonban, hogy minden az övé lehetett, amit csak ember magának megszerezhet és elérhet, mégis elveszettnek számított az emberek szemében azért, mert belpoklos volt. Beteg volt, leprás, s ez azt jelentette, hogy a napjai meg vannak számlálva. Annak ellenére, hogy elérhette és megkaphatta, amit csak ember szeretne magának, mégis meg voltak számlálva a napjai. Betegsége miatt számított elveszett embernek. Ezt tudta róla a felesége, aki az élettársa volt. Ezt tudta róla a királya is, akinek nélkülözhetetlen volt. De ugyanezt tudták róla az alárendeltjei, a hadserege is, amelynek parancsolt, amelyet ő tett ütőképes haderővé. Mert az embernek, testvéreim, nem önmagában van az értéke, hanem Isten kegyelme teszi igazi értéké és teljesíti ki az ember igazi értékét. Isten Igéje mindig azért hirdette, hogy az ő jóvoltát, kegyelmét, mely mindvégig megmarad, megismerjük. Hogy tudjuk meg, hogy szüntelenül van, s belőle mindig részünk lehet. Mert Isten részrehajlás nélkül szerez örömet az embernek.

Portyázó csapatok mentek ki Szíriából és foglyul vittek Izráelből egy kisleányt, aki aztán a Naámán feleségének szolgált. – Béke volt akkor. Nem volt hadiállapot, mégsem nyugodtak a fegyverek a két ország között. De megengedett volt a portyázás, ami azt jelentette, hogy a két szembenálló fél ki akarja puhatolni egymás erejét, hatalmát, képességeit. Hogy mire számíthat majd, ha bekövetkezik a hadiállapot. Az ilyen portyázások során szerezték a hadizsákmányt, ruhákat, ékszereket, értéktárgyakat, pénzt, amit otthon elosztottak. De ugyanígy szerezték a foglyokat is. Akár a nép köréből szedték a foglyokat, akár a nép vezetői közül, mindenképpen hasznát látták. Mert ha nem tudták kiváltani őket, akkor rabszolgává tették, s ez ingyen munkát jelentett nekik. Ha pedig kiváltották őket, akkor pénzt vagy egyéb anyagi értéket kaptak értük. Egy ilyen portyázás alkalmával vittek el foglyul egy kisleányt. Valószínű, több foglyot is, de csak erről a kisleányról szól az ige. Olyan kisleányról van szó, aki talán soha fel sem tűnt volna Isten népe között, ha odahaza marad és otthon nő fel. És ha foglyul esett, talán csak a szüleinek meg a testvéreinek hiányzott, másnak senkinek sem. Csak ők bánkodtak miatta, hogy hová került, mi lett vele, hogy alakul a sorsa, él-e még, vagy már meg is halt. Egyáltalán ki lehetne-e váltani onnan, haza lehetne-e hozni ismét. Erről a kisleányról van szó, akit kiszakítottak otthonából, az övéi közül, az addigi környezetéből, s most teljesen idegen helyzetbe jutott. Ahol neki az volt a feladata, hogy az eddigiekkel ellentétben, mindazzal ellentétben, amit eddig megtanult, megismert, s ahol jól érezte magát, most egészen másképpen állja meg a helyét. Mert teljesen idegen környezetbe került, ahol idegen nyelvet beszéltek, idegen istennek szolgáltak. Mások voltak a szokások, az erkölcsök. Neki pedig mindig megmondották, hogy mit kell tennie. Nem volt szabad gondolkoznia, véleményt nyilvánítania, csak engedelmeskednie. Az lett volna a helyes, hogy alkalmazkodjék, megtagadja a maga mivoltát, elfelejtse önmagát. Egészen mássá legyen. A Naámán feleségének szolgált. Az ő rabszolgája lett s a kapott parancsnak kellett engedelmeskednie. Ez a kisleány azonban nem feledkezett meg magáról. Nem felejtette el, amit addig megismert. Nem tagadta meg, hogy ő Isten népéből való. Hiszen azt ismerte meg, hogy ő bármilyen kis értéknek is számít az emberek előtt, mégis Istennek a tulajdona. Megtanulta, hogy Istentől őt semmi és senki el nem szakíthatja. Az a megváltozott környezet sem, ahová került. Mert Isten hatalma olyan csodálatos valami, amelynek az ember nem szegülhet ellene. S ott az idegenben, más körülmények között, rabszolgaként is Isten tulajdona maradt. És neki akkor is, amikor azt várják tőle, hogy szinte lélektelenül, gondolkodás nélkül engedelmeskedjék a parancsnak, akkor is csak Istennek kell szolgálnia. Mert egész életére nézve meghatározta őt, hogy az Istené, és hogy Istenhez tartozik. – Minket is meg kell határozzon, testvéreim, mert mi is Isten tulajdonai vagyunk, és sehol nem vagyunk nélküle. Bárhová jutunk és akármilyen is érhet minket, nem vagyunk elszakítva Istentől.

Azt mondta ez a kisleány az ő asszonyának: Vajha, az én uram szemben lehetne azzal a prófétával, aki Samáriában van, kétség nélkül meggyógyítaná őt az ő betegségéből. – A rabszolga helyzete nagyon megalázó. Nem számít embernek, gondolkozó lénynek, csak eleven szerszámnak. Nem számít az, hogy azelőtt királyi sarj volt-e, vagy sem. Mert sokszor megtörtént, hogy foglyul vittek uralkodókat és fiaikat, s rabszolgává tették őket. Éppen ezért a rabszolga lelkülete, érzésvilága úgy változott meg, hogy a vele való bánásmód miatt hajlamos volt a gyűlöletre, a bosszúállásra. Az embertelenség miatt mindig kész volt a kárörömré. Minden olyan dolog felett, amely bántotta urait, vagy kárt jelentett nekik, örvendezni tudott. Ez a kisleány azonban nem lett ilyen. Nem torzult el a lelke, hanem igazi együttérzéssel viseltetett Naámán iránt. Szerette volna, ha meggyógyul, őszinte óhaja volt ez neki. Beszédével pedig szépen fejezte ki: Vajha az én uram szemben lehetne azzal a prófétával, aki Samáriában van. Mert ez a

beszéde hitet és szeretetet tükröz. Azt a hitet, hogy Istennek nemcsak erre a földi életre nézve lehet szolgálni az emberek között, hanem az örökkévalóságra nézve is. Minden cselekedetnek arra is kell irányulnia, nemcsak a pillanatnyi jóra. Hitből és szeretetből fakadt ez a szolgálat, melyet ez a kisleány a beszédével végzett. – Aki Isten kezében tudja magát, az tud hittel és szeretettel szolgálni. És éppen az ismerteti meg az Isten iránti hitből és szeretetből fakadó szolgálatot, hogy az sohasem akarja a másik ember kárát, bárki is legyen az, hanem annak mindig a javára munkál. Ilyen kell legyen a mi keresztyén életünk is! Istennek a jóvótát csak így tudjuk megismertetni bármilyen munkánkkal és cselekedetünkkel.

Nem is volt eredménytelen ennek a kisleánynak a szolgálata. Mert, amikor elmondta az ő asszonyának, akkor az rögtön tovább mondta urának, Naámán pedig a királynak, az uralkodójának. – Azt várnánk, hogy a hatalommal rendelkezők, vagy azok feleségei semmit sem adjanak egy megvetett rabszolga beszédére. Isten azonban csodálatosan munkálkodik. Azok a maguk nyomorúságában kapva-kaptak ezen a beszéden, mert nem tudták, hogy egyáltalán ki lehet-e jutni ebből a helyzetből. Megérezhették, hogy itt Isten hatalmáról van szó. Isten tud könyörölni az emberen, mert csak önmagára van tekintettel s ezért megteheti, hogy részrehajlás nélkül szerezzen örömet az embernek. Továbbadták ezt a beszédet, s ezzel nemcsak Naámán felesége, hanem Naámán is, sőt az asszír király is eszközévé lett Isten csodálatos hatalmának. Mellékszereplők a rabszolga kisleány mellett, de Isten általuk is gyakorolta irgalmasságát.

Ilyen csodálatos módon munkálkodik Isten. Olyan csodálatosan, hogy egy éktelennek tekintett rabszolga hitén és szeretetén keresztül hatalmasokat is a maga eszközévé tehet. Mert Isten az ő irgalmasságát akarja megmutatni, hogy örömet szerezzen vele az embernek. S ezzel az irgalmasságával tartja meg magának az embert most is, aztán erről a földi életéről elvive a maga örökkévalóságában is.

A bibliaolvasásban hallottuk, hogy az apostolok nem tehették, hogy ne szólják, amiket láttak és hallottak. Mert aki megismeri maga fölött Isten jóvótát, az nem hallgathat róla. Nem tarthatja meg magának, hanem továbbadja szolgálatában másoknak a javára is. Isten ezt a feladatot bízta ránk ma az ő Igéjével. Ámen.

Prédikáció a református iskolák vasárnapjára

Bak Áron
Kecset-Kisfalud

Hadd jöjjön hozzám

Alapige: 2Királyok 5,5–8
Bibliolvasás: Lukács 10,25–37

Gyakori kérdésünk szokott lenni, hogy vajon megszabadít-e Isten? Különösen olyan helyzetben szokott elhangzani ez a kérdés, amikor teljesen lehetetlennek látjuk a magunk állapotát, nemcsak az emberek között, hanem Isten előtt is. Azért hangzik, mert nagyon jól tudjuk, hogy milyen nagy a bűnnek hatalma, s a bizonytalanságunk fejeződik ki Isten szabadításával szemben. Erre a kérdéseinkre most Isten Igéje ad feleletet, amiképpen hallottuk a bibliolvasásból az irgalmas samaritánus történetében, a textusból pedig a szír Naámán meggyógyításának történetében.

A szír Naámán Asszíria birodalmának, Asszíria királyának volt a fővezére. Vitéz, hős és nagyra becsült férfiú, csak éppen belpoklos volt. És ez azt jelentette, hogy meg voltak számolva a napjai. Egy Izráel országából való rabszolga leánykának a beszédéből szerzett tudomást Isten hatalmáról, és mindent megtett azért, hogy megszerezhesse magának Isten szabadítását. Mikor a felesége tudtul adta neki, hogy mit hallott a rabszolga gyermektől, elment és megmondta a királynak. Az pedig nemcsak engedélyt adott, hanem levelet is írt Izráel királyának, hogy amikor hozzá érkezik a fővezére, akkor gyógyíttassa meg a belpoklosságából. A király a levelet olvasva megijedt, annyira kétségbe esett, hogy megszaggatta ruháit. Ennek a félelemnek a hírért hallotta meg Elizeus próféta és üzent neki, hogy ne féljen, hanem küldje hozzá azt az embert, mert van még próféta Izráelben. Ő meg tudja mondani, hogy mit kell tennie. Így jutott el Naámán Elizeushoz, de az ki sem ment elébe, csak azt üzent a szolgájától, hogy menjen és fürödjék meg a Jordán vizében. Ez a hatalmas úr azonban nem volt hajlandó ezt megtenni. Valamilyen rendkívüli dolgot várt, nem ilyen mindennapit és haza akart menni. A szolgáinak és kísérlőinek a rábeszélésére mégis engedett: ha valamilyen nagy dolgot kért volna tőle Isten embere, nem tette volna meg?! Hát miért ne tenné meg, ha ilyen keveset kér tőle? Erre eleget tett a próféta tanácsának és meggyógyult. Isten hatalmát megismerve ő is Isten szolgájává lett. Naámán meggyógyításának a történetéből szól ma hozzánk Isten Igéje.

Az elmúlt vasárnap az első részét hallottuk ennek a történetnek. Azt, hogy ez a vitéz hős, nagyra becsült férfiú mennyire elveszítettnek tudta magát és mennyire elveszítettnek tartották azok is, akik körülötte voltak: a felesége, a királya, még az alárendelt hadserege is. Azonban egy rabszolga kisleánynak a hite és szeretete folytán értesült Isten szabadító hatalmáról. Tudomást szerzett Isten irgalmáról és attól kezdve nem volt többé nyugta. Ez a rabszolgaleánynak Isten népe közül való volt. A szír csapatok egy portyázás alkalmával ejtették foglyul és vitték magukkal idegen földre, ahol Naámán feleségének lett a rabszolgája. De nem tagadta meg, hogy Isten népéből származik. Mert annak ellenére, hogy rabszolgaként bántak vele, megvetették és csak eleven szerszámként kezelték, mégsem gyűlölködéssel viszonzta ezt a bánásmódot. Nem utálattal gondolt az ő uraira, hanem Isten gyermekéhez méltóan igaz hittel és szeretettel végezte a maga szol-

gálatát érettük. Azt mondotta az ő asszonyának, hogy „Vajha, az én uram szembe lenne azzal a prófétával, aki Samáriában van, kétség nélkül meggyógyítaná őt a belpoklosságából.” Ez a beszéde igazolta, hogy az, aki megismerte maga felett Isten kegyelmét, az nem cselekszik másképpen, csak Istenhez illően: Isten kegyelmétől meghatározva, még a leghetetlenebb és legkibíratatlanabb helyzetben is. Mert ez a rabszolga kisleány tudta, hogy neki Isten szerint kell élnie, s ezért az ő urának nemcsak a testi, hanem a lelki javait is szolgálnia kell, az ő üdvösségére is munkálkodnia kell. Naámán felesége pedig komolyan vette ennek a rabszolgának a beszédét. Legyintenie kellett volna rá, üres fecsegésnek és babonaságnak tartani, hiszen az emberi tapasztalat azt mutatta, hogy Naámán betegsége gyógyíthatatlan. Ez az asszony azonban nem legyintett a rabszolgája beszédére, mert megértette, hogy Isten hatalmáról szól. Hisz olyan helyzetben és állapotban, ahol az a rabszolga megvetettségben volt, mégis hittel és szeretettel tudott szolgálni, ott Istennek a hatalma munkálkodik. Ezért vette komolyan a rabszolga beszédét, Isten hatalmáról szóló bizonyosságtételét. Az ilyen hitből fakadó, szeretettel végzett szolgálat és bizonyosságtétel mindig Isten szabadításának a lehetőségét mutatja fel. Ezt a lehetőséget tárta fel annak a rabszolgagyermeknek beszéde a hatalmasok előtt. Naámán pedig megmondotta a királynak: „Így s így szólott az Izráel országából való leány.”

Azzal folytatódik az ige, testvéreim, hogy Naámán mindent megtett ennek a beszédnek az alapján, ami rajta múlt. Feltárult előtte Isten szabadításának a lehetősége, és mindenre kész volt, még a legnagyobb áldozatra is. Sem az időt nem sajnálta, sem a fáradságot, sem az anyagi kiadásokat. Meg akarta szerezni magának Isten irgalmát.

Egyedül csak az nem múlt rajta, hogy elmeheessen Isten emberéhez. Ehhez engedélyre volt szüksége, melyet az ő királya kellett kiadjon. Az engedély megszerzéséhez azonban Naámánnak meg kellett aláznia magát. Nagyra becsült ember volt, a birodalom neki köszönhette megszabadulását, dicsőségét. A király neki köszönhette uralmát. Naámán mégis megalázkodott előtte. Az ő tudta nélkül nem akart elmenni. Engedélyt kérte, hogy megszerezze a hallomás alapján megismert Istennek az irgalmát. Mert megszabadulásának a feltárult lehetősége ellenállhatatlan reménységet keltett a szívében. Isten szabadítása mindig ellenállhatatlan reménységet kelt az emberben. Olyan reménységet, amely előtt nem lehet akadály. Mert aki tudomást szerzett Isten szabadításáról, azt mindenképpen el szeretné érni és nem ismer akadályt a megszerzésénél. Naámán pogány ember volt, nem ismerte Istent, mégis mindent megtett, ami rajta múlt. Nekünk mennyivel teljesebb lehet a reménységünk, mert nemcsak hallunk Isten szabadításáról, hanem azt valóságosan ismerjük már Jézus Krisztusban.

Az Isten szabadításáról szóló reménység másokat is meg szokott nyerni Isten ügyének. Egészen idegen, más gondokkal és feladatokkal elfoglalt embereket is. – Az Asszír Birodalom királya nemcsak engedélyt adott arra, hogy Naámán elutazhassék Isten emberéhez, hanem még arra is vállalkozott, hogy szót emel az érdekében. Egyszerű lett volna csak engedélyt bocsátani ki: elmehet, lássa, mit tud végezni. De ennél jóval nagyobb dolog volt, hogy levelet ír Izráel királyának. Azért volt olyan nagy dolog, mert két ellenséges hatalom állott egymással szemben, de az asszír király nem akart megalázkodni Izráel királya előtt. Ugyanakkor nem is parancsolhatott rá: gyógyíttasd meg ezt az embert, mert biztos, hogy nem engedelmeskedett volna. Középutat kellett találnia ahhoz, hogy a közbenjárását elvégezhesse. Ezt a középutat találta meg, amikor levelében egyfelől kifejezte az elismerését afelől, hogy Izráel királya meg tudja gyógyíttatni a gyógyíthatatlannak hitt betegséget, másfelől pedig arra kérte, hogy bizonyítsa be a hatalmát. Erre a levélre esett aztán kétségbe Izráel királya. Pedig semmilyen fenyegetés nem volt abban, csupán Szíria királyának a közbenjárása. Olyan tipikusan emberi közbenjárás, amely nem akarja kockáztatni sem a hatalmát, sem a tekintélyét, de megaláz-

kodni sem akar a másik ember előtt. Egyáltalán nem vállal áldozatot, mert túlságosan sokba kerülne úgy a közbenjárás. Egyedül Isten engedheti meg magának, hogy olyan közbenjárásra vállalkozzék, amely áldozattal jár. Jézus Krisztus keresztjében nem féltette az isteni hatalmát és méltóságát. Nekünk erre a közbenjárásra lehet alapoznunk. Sokkal biztosabb, mint amilyen Naámán számára lehetett a királya közbenjárása.

Isten az ő titkos munkálkodásával sokféle embert megnyer a maga ügyének szolgálatára. Nekünk azonban a Krisztusban tett közbenjárása alapján nyíltan lehet szolgálnunk őt. Előttünk már bizonyos Isten szabadítása. – Az Istentől felhasznált emberek Istentől idegenül gondolkoznak. Isten szerint gondolkozni azt jelenti, hogy az ember feltétel nélkül rábízza magát Istenre. Azonban Naámán, a felesége és Szíria királya a maguk módján gondolkodtak. Azt hitték, hogy olyan hatalom, akinek meg kell nyerni a pártfogását, akár jó cselekedettel, megvesztegetéssel, akár parancs formájában. Valamiképpen rá kell venni Istent, hogy az ember pártjára álljon. Teljesen idegen gondolkodás volt ez Istentől. És mégsem utasította el őket Isten, hanem felhasználta irgalmassága megmutatására ezt a tőle idegen gondolkozást is.

A legjobban és legteljesebben Izráel királyának kellett volna megmutatnia, hogy milyen dolog Isten szerint gondolkozni és szolgálni. Ez lett volna a feladata, a hivatása, hiszen ő volt Isten népének az őre, a vezetője. Neki kellett volna megmutatnia az idegének, hogy kell Istennek szolgálni. De ő csak emberektől félt és nem istenfélelemből vizsgázott. Ellenséges szándékot látott abban a levélben, amelyről már tudjuk, hogy szánalmasan kereste az arany középutat, pedig valójában segítséget kért, mert az asszír király s a fővezére is rá voltak utalva Isten jó voltára. Izráel királya nem mert arra gondolni, hogy az ellensége is vele együtt rá van utalva Isten szeretetére és teljesen attól függ. Túlságosan hozzá volt szokva ahhoz, hogy Isten kegyelméből él, s már észre sem vette ezt a kegyelmet. De annak ellenére, hogy nem felelt meg annak a feladatnak, melyre elhívta őt Isten, mégis eszköze lehetett Istennek. A király kétségbeesésének híre jutott el Elizeus prófétához. Mert Isten úgy végzi a maga csodálatosan megszabadító munkáját, amely felől mi bizonytalankodni szoktunk, hogy ahhoz felhasználja nemcsak a tőle idegenül, sőt vele ellenségesen gondolkozó embereket is, éppen úgy, mint azokat, kik félelemből nem mernek bízni benne. Mert Istennek egyetlen célja van: megmutatni az ő irgalmasságát.

De Isten irgalmasságának a megmutatására, a szabadításának a véghezvitelére szolgálatra is szükség van. Az idegenből jött Naámánnak nem lehetett csalódnia, mert tudomást szerzett Isten kegyelméről. Ezért kellett a hittel vállalt szolgálat. Ez a szolgálat volt Elizeus prófétáé. – Meghallotta a hírét, hogy Izráel királya mennyire fél és kétségbe van esve. Nem a király kereste Isten emberét, nem ő kért tőle tanácsot. A levél olvasván azt sem tudta, mit tehet. Csak megszaggatta ruháit. Annyira kétségbe esett, hogy már sehonnan nem remélt segítséget, vigasztalást. És ennek olyan nagy híre lett, hogy eljutott Elizeushoz, aki ebből a félelem okát is megtudta: a szír Naámánt kell meggyógyítani. De Isten embere nem sietett a királyhoz, hanem üzent neki. Üzenete pedig először figyelmeztette, hogy semmilyen ok sincs a félelemre, hiszen Szíria királya is éppen úgy Isten kezében van, mint Izráel királya. Nincs miért ellenségeskedniük vagy félniük egymástól. Ezenkívül pedig az üzenete megnyugtató volt: van még próféta Izráelben. Isten népe között van még, aki tudja, hogy mi a teendő. Van, aki tudja, ismeri nyilvánvalóvá Istennek az irgalmassága és szeretete. Azt jelentette Elizeus szolgálatában a megnyugtató, hogy Isten elvégzi azt a jó dolgot, amit elkezdett, ahogy Pál apostol mondotta volt a filippibelieknek. Mert nem ok nélkül ébresztett reménységet abban az idegen emberben. De ennek a reménységnek a beteljesedéséhez hittel és szeretettel kell

olyan szolgálivá lenni Istennek, mint amilyen Elizeus volt. Nekünk kell olyan szolgálivá lennünk Istennek, mint amilyen Elizeus volt. Nekünk kell tudnunk Isten eszközeivé lenni. Isten Igéje ilyen szolgálatra hív minket.

Ezzel a szolgálattal tudjuk mi érthetővé tenni, hogy Istennek szabadítása akkor teljessé válik, mikor teljes szívvel bízunk benne. Emberi cselekedetéből áll ennek a szolgáltatásnak végzése. Hallottuk az irgalmas samaritánus példázatát. Az világosan mondja, hogy nemcsak abban az értelemben lehet szolgálni Istent, hogy eszközei leszünk a szabadításának: közreműködünk abban, hogy valaki el ne vesszen. Hanem úgy is lehet Istent szolgálnunk, hogy szabadokká válunk arra, hogy embertársunkat testvérünknek fogadjuk el. Éppen ezért lehetett továbbgondolni ezt a példázatot, hogy vajon mi lett a folytatása. E továbbgondolás szerint egyszer csak egy férfi állt meg a feleségével és gyermekével a samaritánus háza előtt. Kifejezték neki a hálájukat és szeretetüket, amellyel testvérré fogadták őt. Mert Isten szabadításának nemcsak úgy lehet megnyilvánulnia, hogy kihoz a nyomorúságból, hanem azon is meglátszik, aki eszközévé lesz a szabadításnak.

Nem az kell legyen a mi kérdésünk, testvéreim, hogy vajon megszabadít-e Isten, hanem az, hogy mi elfogadjuk-e szabadítását. Mert Isten szabadítása mindig készen van, csak éppen hittel kell kérnünk és elfogadnunk. Hittel és bizodalommal elfogadva már szolgálivá is lettünk Istennek. Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron
Kecset-Kisfalud

És megújult az ő teste

Alapige: 2Királyok 5,9–14
Bibliailvasás: János 1,35–52

Kedves testvéreim, a felolvasott ige folytatása Naámán megtisztítási történetének. Azt adja tudtul Isten rajta keresztül, hogy a mi iránta való engedelmességünkben lesz nyilvánvalóvá az ő kegyelmes szabadítása. Mikor engedelmeskedünk Istennek, egyszerre nyilvánvalóvá lesz, hogy ő milyen csodálatosan munkálkodik velünk, és hogy megtart minket.

A szír Naámánról van itt szó, az Asszír Birodalom fővezéréről, aki vitéz hős, nagyra becsült ember volt. Átala szabadította meg Isten Szíriát. Annak a birodalomnak az uralkodója neki köszönhette, hogy uralkodhat. Naámánnak köszönhette, hogy az a birodalom Isten népének a méltó ellenfele lehetett. Mert Isten azt a birodalmat használta fel arra, hogy megleckéztesse az ő népét. Ez a vitéz hős, ez a hadvezér, mindent megkapott és bírt, amit ember várhat és megszerezhet magának. De belpoklos volt! Elvesztett ember volt, mert meg voltak számlálva a napjai, és sehonnan sem számíthatott szabadulásra. Tudta, hogy mindannak ellenére, ami neki volt, és amivel ő bírt, teljesen reménytelen a helyzete. Jönni fog a vég. Ebben a reménytelenségében hallotta meg, hogy egyetlen lehetőség van a menekülésére. Egy Izrael országából származó rabszolga kisleány azt mondta: „Vajha az én uram szembe lenne azzal a prófétával, aki Samáriában van, kétség nélkül meggyógyítaná őt a belpoklosságából.” Ez a nagy hatalommal bíró ember pedig nem vetette meg egy lenézett rabszolga beszédét, amely Isten jó hírért adta tudtul, hanem engedelmeskedett neki. Keresni kezdte Isten szabadítását. Engedélyt kért az ő uralkodójától, hogy elmelessen Isten emberéhez, aki meg tudja őt gyógyítani, átadhatja neki Isten szabadítását. A meghallott jó hír az volt, hogy Isten nem vetette meg az embert, hanem számon tartja és kiemeli a pusztulásból, a romlásból. Reménység töltötte el ennek a jó hírnak a hallatán, s ez a reménység arra készítette, hogy keresse azt a szabadítást.

Mikor eljutott Izrael országába, a királyhoz ment és tudtára adta, hogy a gyógyítását várja tőle. Izrael királya pedig kétségbeesett ennek a kérésnek hallatán. Az az uralkodó, aki Isten népének volt a vezére, őrizője és vezetője, nem látta meg, hogy Isten munkálkodik itt, hanem veszedelemre gondolt. Félelmének és kétségbeesésének hírére aztán üzent neki Elizeus próféta, az Isten embere, hogy menjen csak hozzá Naámán, mert ő meg fogja tudni mondani, hogy mit kell tennie. Isten az embereken, az ő szolgálain keresztül így adja tudtul az ő Igéjét, akaratát, hogy abból valamennyien megérthessük, hogy Isten gyermekei, szolgálói az embertársaiknak a javát, üdvösségét kell munkálják.

Elment Naámán és megállt Isten emberének háza előtt. Teljes kíséretével érkezett. Tudta, hogy eljött az a döntő pillanat, amikor megszabadulhat abból a helyzetéből, ahonnan senki nem tudja kihozni, csak egyedül Isten. Azt a pillanatot várta már, amikor beteljesedik a reménysége. Mindent megtett már, amit megtehetett, és azt várta, hogy most Isten is meg fogja tenni, amit meg kell tennie. Úgy tudta, hogy most Istenen van a sor a cselekvésben, ő következik. Naámánnak ez a magatartása minden emberé. A miénk is. Mi is várjuk, hogy Isten cselekedjék, miután mi már elvégeztük a tennivalónkat. Véleményünk szerint eleget tettünk az isteni és emberi elvárásoknak, most látszódjék

meg Isten kegyelme. Reménységgel várjuk Isten jó voltát, ahogy Naámán várta. De, amiképpen az ő esetében nem következett még be Isten szabadítása, számunkra sem következik be. Mert nem elég Istennek az, amit elvégeztünk, megtesztünk. Isten nem a mi emberi erőnk képességének eredményét, cselekvését akarja tőlünk, hanem minket akar egészen. Ezért kapott üzenetet Naámán. Az üzenetben az volt, hogy őt egészen magának akarja Isten, nemcsak az ő cselekedetét. Jelképes üzenet volt ez. Isten mindig az ő Igéjének a hirdetésével adja tudtunkra, hogy nekünk állandóan tennivalónk van vele szemben, azt soha be nem tudjuk végezni, mert ő nem csupán tetteket vár tőlünk, hanem minket akar. Mert az a mi tennivalónk vele szemben, hogy teljesen az ő rendelkezésére álljunk. – A megüzent ige azt kérte Naámántól, hogy fürödjék meg a Jordánban. Ez a kérés tulajdonképpen azt jelentette, hogy álljon teljesen tiszta lélekkel Isten elé, és úgy fogadja el szabadítását. Akkor a Jordánban való megfürdés ezt fejezte ki. Jelképes cselekedet volt. Naámán pedig jól értette ezt. Éppen ezért haragudott meg Isten emberére. Tisztának tudta a maga lelkiismeretét és nem várta, hogy ez a próféta kifogásolja, és megállapítsa, hogy milyen az ő lelke. Isten cselekedetét várta, mert az ő lelkiismerete tiszta volt Isten és az emberek előtt, hiszen mindent megtett, amit ember megtehet. Most pedig kiderült, hogy még nem elég, hanem tovább kell lépnie, még tisztábbnak kell lennie ahhoz, hogy meglátszódjék Isten szabadítása. Hogy valóban az övé legyen Isten kegyelme. Hogy most már feltétel Istené lehessen. Így kell nekünk is elfogadnunk Isten szabadító kegyelmét, amikor halljuk Isten Igéjét. De mi is meg szoktunk döbbsenni, mint Naámán. Mert elégnék szoktuk tartani, amit elvégeztünk Istennel kapcsolatban, és nem gondolunk arra, hogy ő többet vár tőlünk: minket akar a magáénak. Meg vagyunk elégedve magunkkal és cselekedeteinkkel, és Isten cselekedetére várunk. Pedig nekünk kellene feltétel nélkül engedelmeskednünk neki. Arra szoktunk hivatkozni, hogy emberek vagyunk ugyan, de azért még nem vagyunk gonoszak. Senkinek sincs jogában Istenre hivatkozva bűnbánatra szólítani minket. Pedig éppen azon múlik, hogy beteljesedjék rajtunk Isten szabadítása és végképpen a miénk legyen Isten kegyelme. Pál apostol szavai szerint így szoktuk hiábavalóvá tenni Isten kegyelmét.

Naámán megfordulva, haraggal elment. Isten azonban nem mondott le róla. Mert Isten szeretete nagyobb hatalom az embernél. Akkor is munkálkodik értünk, mikor azt gondoljuk, hogy nincs is szükségünk rá. Naámán is azt mondta, hogy neki már nincs többé mit tennie. Elvégezte, megtette, amit kellett, és haraggal elment. Isten pedig nem hagyta annyiban ezt a jó dolgot, amit elkezdett. Tovább nem Elizeuson, az ő emberén keresztül munkálkodott, hanem a Naámán emberein keresztül. Sok kísérője volt Naámánnak, akik fegyverhordozói vagy szolgálói lehettek, akik igazán keveset tudhattak Istenről, legfennebb annyit, hogy az ő uruk tőle várja a szabadítását. Azt mondták neki ezek az emberek: Atyám, ha nagyobb dolgot kért volna tőled ez a próféta, vajon nem tetted volna-e meg? Mennyivel inkább megteheted, ha csak ilyen keveset kívánt. Közelállók lehettek hozzá ezek az emberek, hiszen atyjuknak szólították. Ragaszkodtak hozzá és szerették volna szabadnak látni az ő urukat nyomorúságából. Isten ezért használta fel őket kegyelmének az átadásához. Nem tartoztak Isten népéhez. Isten mégis tudott általuk is munkálkodni. Rajtuk keresztül folytatta azt, amit elkezdett, amit az ő embere nem tudott elvégezni. Ezeknek a szolgáknak a rábeszélésére engedelmeskedett aztán Naámán, és hajlandó volt feladni utolsó fenntartását is. Vállalta a feltétlen engedelmességet és alázattal átadta magát Istennek. Mert Isten ilyen csodálatos módon győz meg minket az ő szeretetével, és vesz rá arra, hogy engedelmeskedjünk neki. Mert sokszor fordítunk hátat Istennek, igazabbnak tartva a magunk igazát Istenénél. De akkor tőle elfordulva másoknak a munkáján keresztül győződünk meg arról, hogy mégis csak engedelmeskednünk kell Istennek: feltétel nélkül. Annyira, hogy teljesen őrá bízunk

magunkat. Mindig ezzel a bizalommal lesz teljessé a mi engedelmisségünk. S ez a feltétel nélküli teljes bizalom a mi hitünk. Olyan cselekedet, amely nem fejeződik be soha, hanem állandóan, újra és újra Istenre tekint és tőle függ.

Naámán engedelmeskedett és megtisztult. Megújult az ő teste és lelke. A maga teljes emberi mivoltában lett egészen újjá úgy, ahogy Isten embere mondta neki a megüzent, hirdetett ígében. Ennek az ígének az értelmében véghez vitt, feltétlen és maradéktalan engedelmisség pedig nyilvánvalóvá tette, megmutatta Isten szabadítását. Világossá lett, hogy Isten szabadítása készen van, neki van adva, ő pedig ezzel a teljes engedelmisséggel látja meg, ismeri meg egész élete felett, mert nemcsak hall felőle, hanem az övé lett, valóságossá vált az ő életében. Mert ha már semmit nem tartunk fenn magunknak Istennel kapcsolatban, testvéreim, hanem teljesen neki adjuk át magunkat, akkor valóságossá lesz a megszabadulásunk. Bekövetkezik a megújulásunk, az Istennel való együttlétnünk. Nemcsak erre a földi életre nézve, hanem Isten közösségére, az örök életre nézve is.

A János evangéliuma első részéből hallottuk, hogy Jézus Krisztus miképpen hívta el tanítványának Nátánaelt. Az az ember másokon keresztül szerzett tudomást Jézus Krisztusról. De azt mondotta: Názáretből származhat-e valami jó? Amit akkor megtanult és megismert, azt mind alkalmazta Istenre, az ő munkájára, Jézus Krisztusra, és nem akarta elfogadni, hogy a názáreti Jézus az Isten fia, az emberek megtartója. Csak mikor szemtől szemben állott Krisztussal, akkor ismerte meg Benne Isten kegyelmének az ellenállhatatlan erejét. Akkor lett ő is igazán Krisztus tanítványává. Istennek olyan gyermekévé, aki már semmit nem tart fenn magának, egyedül Isten véghetetlen jóságát fogadja el, mert teljes engedelmisséggel Isten rendelkezésére áll. A mi feltétlen engedelmisségünk így mutatja meg, hogy már a miénk Isten szabadító szeretete, mi pedig abból élhetünk és azzal élhetünk másokért. Ámen.

Ledán István

Tacs

Felragyog neked a Krisztus

Alapige: Efézus 5,4

Bibliaviasítás: Efézus 5,1–20

Szinte minden gyülekezetben van néhány olyan ember, aki rendszeresen elbóbiskol az istentiszteleten. Szoktak is az ilyenekkel tréfálkozni, megfigyelik, hogy mikor alszanak el: már a legelején vagy másodpercre pontosan akkor, amikor elkezdődik az igehirdetés. És mikor ébrednek: az ámenre vagy csak a végén, az áldáskor. Vannak tehát olyanok, akik alszanak az istentiszteleten. Vagy azért, mert idősek, fáradtak, vagy azért, mert bevallottan jólesik szunyókálni, miközben szól az igehirdetés. Egyszer valaki nagyon őszintén elmondta, hogy szereti XY lelkipásztort, mert olyan kellemes, simogató, bariton hangja van, olyan jókat lehet aludni a prédikációin. De elbóbiskolhat az ember azért is, mert nagyon hosszú vagy csakugyan nagyon unalmas az igehirdetés. Még a Szentírásban is olvasunk arról, hogy valaki elszundikált istentisztelet közben: egy ízben Pál apostol Troásban éjfélig megnyújtotta a tanítást, és egy Eutikhus nevű fiatalember, aki az ablakmélyedésben kapott helyet, elaludt, és lezuhanva az emeletről szörnyethalt (ApCsel 20,7–12). Lám, testvéreim, istentiszteleten elbóbiskolni akár még életveszélyes is lehet. De legalábbis, ha szabad így mondanom: *örök életveszélyes*. Nyilván nem ezekre, vagy elsősorban nem ezekre a szundikálókra gondol az apostol, amikor azt mondja: serkenj fel, aki alszol. Aztán azt is mondja az ige: támadj fel a halálból. És ez nagyon különös! Mert a feltámadás nem emberi lehetőség. Úgy értem: az embernek, ha már halott, és nem úgy, mint Eutikhus, akiben „még

benne volt a lelke”, nem áll módjában feltámadni akkor, amikor a kedve tartja. Igen, hitünk szerint feltámadunk, de Isten támaszt fel, az embernek nem áll hatalmában csak úgy magától feltámadni. Ám most mégis azt halljuk: támadj fel a halálból. Gondolom, kezdjük már sejteni, hogy itt nem szó szerinti alvásról és nem szó szerinti halálról van szó. Az alvók, a halottak voltaképpen a lelki betegek, a lélekben betegek, azok, akiket a Szentírás másutt megfáradtaknak és megterhelteknek nevez. Készülés közben azon gondolkodtam el, hogy milyen hatalmas tömeg van Jézus körül mindig, valahányszor valamilyen testi nyavalyát gyógyít. Hogy tódulnak hozzá ilyenkor! Mi mindenre képes az ember a gyógyulásért vagy a hozzá közel állók gyógyulásáért?! Egy ízben azt olvassuk, hogy néhány ember kibontja a ház fedelét és a tetőn át engedi le a betegét (Lk 5,17 skk.). Igen, szinte mindig nehéz Jézus közelébe jutni, ha a test betegségeiről van szó. De aztán egyszer csak elkezd Jézus hívni a lelki betegeket. Azt mondja: jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtak és meg vagytok terhelve, és én megnyugosztalak titeket (Mt 11,28). Mit gondolunk, mi történt, miután elhangzott ez a hívás? Semmi! Egy szót nem olvasunk arról, hogy tódultak volna hozzá a lelki betegek. Senki, aki fáradt és megterhelt volt, pedig nyilván volt ilyen, nem fordult Jézushoz gyógyulásért. Vajon miért nem? Talán mert szégyelli az ember, ha lelkileg beteg? Persze, szégyelli. De nem jobban, mint a testi betegséget. Mert azt is szégyelljük, titkoljuk is, előbb önmagunk előtt, majd amikor már nem lehet, a családuknak előtt, és amikor már előttük sem lehet, a környezetünk előtt; legalább ők ne tudjanak róla, a kívülállók, ne sajnáljanak, ne szánakozzanak rajtuk! Furcsa dolog ez, de így van! Ám nemcsak azért nem mennek Jézushoz a megfáradtak és megterheltek, mert szégyenkeznek. Van ennek egy másik oka is. Nem véletlen, hogy az ige alvókról beszél. Aki alszik, az ugye öntudatlan, nem tud magáról, nem tud arról, hogy alvás közben is lélegzik, mozog, olykor még beszél is. Alvás közben, különösen akkor, ha nagyon mélyen alszunk, megszűnik számunkra a valóság, a külvilág. Nos, amikor Pál apostol alvóknak nevezi a lélekben betegeket, ezzel mintegy azt is mondja, hogy sokszor a lélekben beteg ember nem tud arról, hogy beteg, nem tudja, hogy gondok vannak a lelkével. Ezért aztán, amikor azt hallja, hogy lehet Jézushoz jönni a beteg lelkünkkel, legyint és azt gondolja: ez nem rám vonatkozik, én nem vagyok ez az eset. Igen, testvéreim, az ember, a hívó ember is – mert mi sem vagyunk ám kivételek. Az ember nagyon sokszor nincs tudatában annak, hogy a lelke megfáradt, hogy beteg, hogy az áldott orvoshoz kellene fordulnia. De ha a lélek betegsége ennyire titokzatos, akkor – kérdezhetné valaki – mégis hogyan és miből ismerhetném fel? Nos, a továbbiakban, röviden arról lesz szó, hogy milyen tünetei vannak a lélek betegségének, honnan tudhatom egészen bizonyosan, hogy beteg vagy éppen haldoklik a lelkem.

1. Ha az embernek nincs étvágya, ha alig képes egy-két falatot magába diktálni, ez biztos jele annak, hogy valami komoly baj van. Nagyon idős korban az étvágytalanság – ha kifordul már az étel az ember szájából – jelzi, hogy nincs sok hátra. Hát akkor hogyné lenne a lélek megbetegedésének a jele, ha az ember nem vágyik az Igére, ami a lélek tápláléka? Ha nem olvassa, nem tanulmányozza, ha szinte undorodik tőle, hát nem tünete ez annak, hogy lélekben beteg az ember?

2. Akkor is orvoshoz szoktunk fordulni, ha étvágyunk ugyan van, de a táplálék nem marad meg bennünk, átmeleg rajtunk, nem válik vérré, energiává, nem erősít. Miért ülünk hát nyugodtan, ha az Ige csak úgy átmeleg rajtunk? Mit jelent ez, hogy az Ige átmeleg az emberen? Azt jelenti, hogy szól az Ige: bizzál Istenedben, de te folyton aggodsz, hogy mi lesz veled holnap, holnapután, egy év múlva; szól az Ige: légy józan. De te állandóan a pohár, mit pohár, a hordó fenekére nézel; szól az Ige: légy hűséges, de te nem tudsz megmaradni a családot mellett. Szól az Ige: ne állj bosszút magadért, de neked egy aprócska sértés elviselésére sincs erőd. Szól az ige: ne csüggedj, de téged már egy jelentéktelen anyagi veszteség is elkésérít, és unos-untalan azt hajtogatod, hogy

elveszett, szerencsétlen ember vagy. Nos, ez is egy komoly tünet, ha ennyire átmegy rajtunk az Ige, ha ennyire nem fogan meg bennünk.

3. Ha a szemünk meghomályosul, kezdünk rosszul látni vagy hallani, azonnal orvoshoz szaladunk, még akkor is, ha már nagyon időssek vagyunk, és mondhatni természetes, hogy gondok vannak a látásunkkal, hallásunkkal. Hát akkor hogyan kellene gyanakodnunk a lélek megbetegedésére, ha nem vesszük észre, nem látjuk meg, hogy valamilyen méltánytalanság, igazságtalanság érte felebarátunkat? Ha ezen nem háborodunk fel, nem szisszenünk fel éppúgy, mintha bennünket ért volna az az igazságtalanság? Mit is mond a Szentírás? Mi mindannyian egy testté kereszteltettünk meg. Ha szenved valaki közülünk, vele szenvedek én is, ha valakinek közülünk öröme van, az az én örömöm is. (1Kor 12) Ha pedig erre képtelen vagyok, akkor bizony beteg a lelkem.

4. Ha végtagjaink nem éreznek, lehet akár tüvel is szurkálni, akkor sem érezzük, hát ez egy nagyon súlyos betegség. Akkor hogyan lenne betegség, hogy becsaptam, átvertem, megcsaltam embertársamat, vagy éppen szomszédomat, házastársamat, vagyis az történt, hogy halálos sebet kapott a lelkem, s nekem ez egyáltalán nem fáj! Sőt, még örülök is, hencegek is vele, mintha valami dicséretes dolgot cselekedtem volna! Mi másnak a jele ez, mint annak, hogy a lelkem el van üszkösödve, haldoklik?

5. És végül hadd legyen szó még egy tünetről: ha valakinek a szájából állandóan káromló, szemérmetlen, mocskos szavak ömlenek, ha olyan a szája – elnézést kérek a hasonlatért – mint a szennyvízlevezető csatorna, vajon él és egészséges a lelke? A szív teljességéből szól a száj, mondja Jézus, és ahogyan büdös az ember lehelete, ha lyukas a foga vagy valamilyen gyomorbaja van, éppúgy romlott az ember lelke, ha teljességéből csak bűzös, ocsmány szavak szólnak.

Serkenj fel, aki alszol! – mondja mai alapigénk, és csakugyan, ha szembesülünk lelkünk betegségeivel, ha tudatosítjuk magunkban ezeket a betegségeket, az olyan, mintha nagyon mély álomból ébrednénk vagy kábulatból ocsúdnánk. De miért jó – kérdezhetnénk – szembesülni a lélek betegségeivel, miért jó tudni ezekről? Szinte hallom az ellenvetést: hát nincs az embernek elég baja amúgy is, ezen kívül is, kell nekem még ez a macera is a lélek dolgaival? De hadd kérdezzem meg: miért jó, ha felfedeznek bennünk, még idejekorán, valamilyen betegséget? Nyilván nem a betegség jó, hanem az, hogy fölfedezik, és azért jó, mert amíg még nem késő, orvoshoz lehet fordulni és meg lehet gyógyulni. Nos, azért jó, ha tudunk lelkünk betegségeiről, mert, amíg még nem késő, Jézushoz lehet fordulni. Azt kell mondanom, hogy a lélek betegségei esetében már az is gyógyulás, ha szembesülünk mindazzal, ha tudatosítjuk mindazt, ami terhel, nyomaszt és megnyomorít minket, és azokat is, akik velünk élnek. Az történik ugyanis, hogy abban a pillanatban, amint felismerem, hogy beteg a lelkem, vagyis abban a pillanatban, amint felsejkenek az álomból, felragyog nekem a Krisztus. Ha az ember nagyon sokáig sötétségben, például bányában tartózkodik és hirtelen feljön a világosságra, először zavarja a fény, hunyorog, nem tudja nyitva tartani a szemét, kellemesebb lenne visszamenni a sötétségbe, de ha mégse megy vissza, néhány perc múlva azt érezi, hogy a fény, ami előbb még bántotta, elkezdő cirógatni, simogatni, melegíteni. Nos, valami ilyesmit érez mindenki, akinek felragyog a Krisztus. Először sért és fáj, hogy Krisztus rámutat hiányosságainkra, csődjeinkre, életünk zsákutcáira, de aztán egyre inkább azt érzi az ember, hogy e nélkül a krisztusi fény és világosság nélkül nem lehet, nem is érdemes élni. Mi mással zárhatnám ezt az igehirdetést, mint azzal a kívánsággal, hogy ragyogjon fel mindnyájunknak a Krisztus. Ámen.

(A prédikációban felhasználtam Rotterdami Erasmus *Enchiridion militis christiani* című könyvének néhány gondolatát.)

Prédikáció tanévnyitó istentiszteletre

Sipos István

Máramarossziget

Tanévnyitó

Alapige: Róma 15,5–7

Bibliailvasás: Efézus 5,22–33; 6,1–4

Kedves testvéreim! Tíz évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit Máramarosszigeten a „Leövey Klára” magyar nyelvű Liceum és lett óvodás gyermekeinknek el egészen érettségiző diákjainknak Alma Matere. Bár Liceumunk nem egyházi, felekezeti iskola, hagyománnyá vált, hogy az iskolai tanévet református templomunkban tartott istentisztelettel nyitjuk meg és zárjuk be.

Véget ért a nyár, elkezdődik az iskola, a tanítás, a nyári időszakban szétszaladt családtagok most újra együtt vannak. Szeretettel köszöntöm gyülekezetünkben a diákokat, a tanárokat, pedagógusokat, diákjaink szüleit, hozzátartozóit. Különös szeretettel öleljük szívünkbe az iskola küszöbét először átlépő, első osztályba beíratott gyermekeinket, akiknek a szülei, nagyszülei tudatában vannak annak, mit jelent anyanyelven tanulni, anyanyelvünket, nemzeti öntudatunkat megőrizni, eleinktől örökségbe kapott drága kincseinket továbbadni az utánunk következő nemzedéknek. Sokat várunk és remélünk anyanyelvi iskoláinktól, az abban oktató pedagógusainktól, hiszen úgy gondoljuk, gyermekeink itt találják, itt kaphatják meg azt az alapot, amire reáépíthetik életüket, jövőjüket. De ritkán gondolunk arra, hogy gyermekeink életének, jövőjének alapvető fundamentumát nem az iskolai oktatás határozza meg, hanem mindenekelőtt a CSALÁD. Ezért mindenekelőtt a családról fogok most beszélni. Azért is, mert mi mindnyájan egy családban élünk, és hála Istennek egy nagyobb családban is, amit gyülekezetnek nevezünk. És azért is beszélünk kell a családról, mert a szekularizáció, az Istentől és egyháztól való elidegenedés folyamata semmit nem kezdett ki annyira, mint a házasság és a család szorosan összefüggő és nagyon szorosan összetartozó intézményét. Semmit nem kezdett ki annyira, mint a házasságot és a családot.

Néhai II. János Pál pápa egy, a családról szóló tanításában így fogalmaz: „a család militáns támadásoknak van kitéve” Azt értette ez alatt, azt jelenti ez, hogy a család intézménye ellen mintegy katonai szervezetséggel, nagyon tudatosan felfegyverkezve folyik ez a komoly harc. Igaza van a pápának. Semmit nem támad annyira a mai kor szellemisége, mint éppen a család intézményét és benne a házasságot. Tudatosan, céltudatosan, szervezeten, meggondoltan. Sajnos, ez így van, és sajnos, ez így igaz.

Azonban azt is világosan tudnunk és látnunk kell, hogy ez nem csak a mi időnk jellemzője. A történelem során újra és újra indultak támadások a család intézménye ellen. Ezek néha rendkívül intenzívek voltak, de voltak egészen csendesek is. Talán nem is beszélhetünk olyan történelmi időkről, amikor semmi támadás nem történt volna a család intézménye ellen.

Tekintsünk egy kicsit vissza arra az időre, amikor és ahol először éri nyílt támadás lázítva és lázítva a család intézményét. Egészen a klasszikus görög filozófiáig kell visszamennünk. Írott emlékeink között eddig kell visszamennünk. Milyen különös! A klasszikus görög filozófiáig! Ott történik meg először nyíltan leírva, félreérthetetlenül megfogalmazva, az első kemény, tudatos támadás a házasság és a család intézménye ellen! A legnevesebb görög filozófusok egy jelentős száma nyíltan vállalta, hirdette és

dicsérte a homoszexualitást. Az első támadás, az első lazítás a klasszikus görög filozófiáig vezet bennünket.

A Római Birodalom nagyon sokáig nem vett át ebből semmit. Addig volt igazi világbirodalom. Dekadenssé úgy vált a Római Birodalom, és bukásához is az vezetett, hogy visszanyúlt a klasszikus görög filozófia családellenes téziseiig és átvette, és kezdte gyakorolni azt. Ilyen nagy támadás egészen a felvilágosodásig tulajdonképpen nem is érte a család intézményét. Addig minden ment a maga természetes biblikus rendjében. Mert a család intézményének életre hívója Isten és ez egy egyetemleges intézmény. Nem vallásoktól függ. Mindenre nézve egyetemlegesen adta Isten. Nem köthető a keresztyénséghez vagy a zsidósághoz, a házasság és a család intézménye Isten egyetemleges rendelkezése mindenki számára.

A felvilágosodás az a következő jól kitapintható pont, amikor visszanyúlnak a görög filozófiához és kezdik átvenni és behozni újra annak családellenes tanításait. Aztán a 19., 20. században a marxizmus, majd a szabad közművesség, semmi mást nem tesznek, minthogy kikezdi a család intézményét úgy, hogy a családi kötődést oldják fel. Hiszen e nélkül ezeket az eszméket nem lehetne terjeszteni! A család védelmében pedig minden korban, mindenütt a vallások állnak ki. Ezért nálunk a fő cél mindig a vallástalanítás. Mindegy, hogy mohamedán, buddhista, zsidó vagy keresztyén. Teljesen mindegy. Mindegy, hogy milyen kultúrkörben él. Vallástalanítani kell az embereket ahhoz, hogy fel lehessen lazítani a házasság és a család intézményét. És milyen erővel folyik ez ma is! Mert a család védelmezője a vallás!

A hatvanas években egy újabb trükkel kellett megismerkednünk. Ez pedig a családdal szemben állított alternatíva. Így születik meg a feminizmus mozgalma. Az emancipáció, amikor a nő férfibb akar lenni a férfinél! Nos, akármilyen vázlatosan is, de azt akartam érzékeltetni, hogy nem egy új keletű dologról van szó.

Hol is tartunk ma? A statisztikai kimutatások szerint huszonöt évvel ezelőtt Magyarországon és Romániában is száz nőből kilencvenöt férjhez ment. Mit gondoltok, hogy ma száz nőből hány megy férjhez? Negyvenöt! Ugyanakkor növekszik az élettársi kapcsolatok száma. S ezzel együtt az élettársi kapcsolatokban született gyermekek száma.

Pedig ugyancsak a statisztikai kimutatások szerint az élettársi kapcsolatok sokkal törekenyebbek, mint a házasságok. Hetven százalékuk felbomlik! De azzal, hogy létrejött ez az alternatíva a házasság mellett, és sokan ebben élnek, ezt próbálják ki, növekszik az egyszülős, tehát nem családban felnőtt gyermekek száma is, akik vagy csak anyamodellt, vagy csak apamodellt látnak. És időnként az anya mellett egy idegen férfit, akit egy darabig papának vagy apának kell szólítani. Nem véletlen az sem, hogy az élettársi kapcsolatokban kevesebb gyermek születik, mint a házasságokban. Mert mindenki, aki benne van, érzi ezt a hetven százalékot, hogy így marad, vagy nem. És így értelemszerűen kevesebb gyermeket is vállalnak.

Nos, jöjjünk egy kicsit közelebb magunkhoz, hiszen közöttünk is vannak, akik személyesen átéltek, sokan benne élnek a családi és házassági válságban. Ezt átélte az Úr Jézus Krisztus is, mármint a családban lévő feszültséget. Hiszen ő is családba született, családban élt. Annak a családnak minden feszültségét, minden ellentmondását átélte Jézus is. Átélt a szülő-gyermek feszültségét a családon belül, hiszen volt közte és az anyja között nem is egyszer a bibliai leírások szerint. Mégis Jézus, aki átszenvedte magát egy földi család életén is, akik őt bolondnak nézték, és akikre egyszer-mászor Jézus azt mondta: nem az én családom az a vér szerinti, hanem ti, mondta a követőinek. Milyen feszültség lehetett e mögött! S Jézus mégis ott a golgotai kereszten haldokolva is gondot visel anyjáról, amikor rábízta Máriát Jánosra. Ha a házasság, ha a család,

akár személyes életünk, akár társadalmi szinten válságba kerül, akkor mindig Isten felé kell fordulnunk, mert szembe kerültünk Isten teremtetési rendjével. Afelé, aki megalkotta a családot, aki megtervezte, aki segíteni akar, hogy megértsük a baj forrását és megtanuljunk védekezni és győzni. Ezért fordulunk mi is Isten Igéje felé, és keressük Isten tanácsait. Mit tegyünk ebben a család- és házasságellenes légkörben, hogy mentjük a családot?

Az első válasz így hangzik: Vigyázzunk, őrizzük, tudatosan őrizzük a bibliai emberképet. Itt kezdődik minden. Tudatosan őrizzük a bibliai emberképet. Kicsoda az ember? Egyre több rossz választ kapunk erre a kérdésre, hogy kicsoda vagyok? És ki vagy te? És ha rossz válaszokat adunk arra, hogy kicsoda az ember, és kicsoda a másik ember, aki a férjem és a feleségem, abból csak baj lehet! Kicsoda az ember? Mindig akkor kerül válságba a házasság is, a család is, amikor az embert megpróbálják elszakítani Istentől. Mindig. A házasságnak és a családnak is a szilárdsága azon múlik, hogy mennyire tudunk szorosan Isten közelségében maradni. Minden házassági válság, családi baj, majd válás oda vezethető vissza, hogy vagy nem volt, vagy meglazult és végül megszakadt az Istennel való kapcsolat. Ezért számunkra a legdöntőbb kérdés, hogy ne lehessen elválasztani az embert Istentől. Ezért van egyház, ezért vannak templomok, gyülekezetek, ezért hirdetjük az Igét, ezért imádkozunk, hogy ne lehessen elszakítani az embert Istentől. Mert akkor könnyű elszakítani a másik embertől is. Sokan nem értik, hogy miért lettünk olyan közönyösek egymás gondjára-bajára. Még egy ilyen kis városban is, az egy lakótelepi házban élő embereket miért nem érdekli az ugyanott élő másik ember sorsa. Miért lehet bennünket egymástól eltávolítani? Mert nem érdekkel bennünket Isten Igéjének parancsa: „Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtelenekek erőtlenségeit hordozzuk, és ne magunknak kedveskedjünk. Mert Krisztus sem önmagának kedveskedett...” (Róm 15,1.3a)

Egy olyan irányzat erősödik, amelyik Isten nélküli emberképet szeretne formálni. Isten nélküli emberkép. Lehetséges-e? Csak baj lesz belőle! Mert az ember csak a Teremtőjével való közösségben, a Teremtőjével kapcsolatban az, aki! A létezésünk értelme, a kiteljesedésünk egyetlen lehetősége, hogy megmarad a Teremtővel, az Istennel való kapcsolatunk. Arcunk a mennyei fény felé nézve lesz igazi emberarc, jézusi arc. Krisztusi ember. Vigyázzunk a bibliai emberkép őrzésére!

Aztán vigyázzunk az ember személy-voltára! Az ember nem eszköz, hanem szeretetem célja. A feleség nem háztartási eszköz. A férj nem pénzkereső automata. Még akkor sem, hogy ha ezekre a szolgálatokra nyilvánvalóan szükség van. És személy a gyermek is. Neki is van látása, gondolata, akarata. Kezeljük így a családban és az iskolában is! Kezeljük személyként! Nem eszköz, nem gép, nem automata az ember! Nem fogyasztási cikk. Az ember személy. Vigyázzunk a családon belül, az iskola falai között az ember, a gyermekeink személy-voltára.

Aztán az ember nem csupán biológiai lény, ahogy sokan tartják, és úgy is kezelik a másikat: egy biológiai lény. Vannak ösztönei, van valami fajta természete, egy a biológiai lények közül. Sokkal több az ember ennél. De ha elveszítjük kapcsolatunkat a Teremtő Istennel, akkor tényleg biológia lénné leszünk. Istennek van egy csodálatos terve, elgondolása velünk. Ha ezt az elrendelést, amit Isten megtervezett, megalkotott, lecseréljük önmagunkra nézve, abból baj lesz. Bárcsak ez a nép, a mi magyar népünk lenne – itt a végeken és szerte a világban –, amelyik ragaszkodik Isten tervéhez, Isten teremtetési rendjéhez, hogy úgy lássuk az embert, a házasságot és a családot, ahogyan Isten látja! Bárcsak ne cserélné le ez a mi kisebbségben élő magyar népünk Isten rólunk szóló elrendelését, gondolatát! S amit Isten felőlünk elgondolt, azt megíratta a Szentírásban. Nem kell kitalálnunk, csak vissza kellene találnunk hozzá!

Aztán vigyázzunk a házasságunkra! És vigyázzunk mások házasságára! Mert, ha a házasság kibillen a család mögül, akkor vége a családnak is. Szét fog hullani. Ezért drámai minden válás. Ezért válásellenes a Biblia és Isten is. S ezért mondja, hogy amit én egybeszerkesztettem, az ember el ne válassza! Se te, se ő, sem én! Mert amikor a házasság kibillen a család mögül, akkor a család széthull. Ha azt keressük, hogy miért került és kerül újra és újra válságba a család intézménye, akkor azt találjuk, hogy ennek az oka mindig az, hogy a házassággal baj van. Amikor a házasság megbillen vagy kibillen, ott kezdődik a család széthullása. Az harcol a családjáért értelmesen, jól, aki vigyázza a házasságát. Őrzi bajban, rossz napokon, feszültségek között és ellenére is, kísértésben is, harcok között is, önmagáról való lemondások árán is! Ahol van megbocsátás és újrakezdés a házaspárok között, ott folyik a biblikus családgondozás. Ahol nincs, és azt mondom: elég volt, nincs tovább, befejeztem, ezt énvelem nem lehet tovább csinálni, eleget nyeltem, eleget túrtam, elég volt! Ahol így kezd kibillenni a család mögül a házasság, ott megkezdődött a család eróziója is. De a család kiindulópontja és célpontja is a házasság. Nem véletlenül mondjuk mi is, hogy ez egy szent dolog. És nem véletlenül folyik a házasság megszenteltetése.

És végül vigyázzunk az élet tiszteletére! Mert nem vagyunk az élet forrása, ha nagyon sokan tévesen így is gondolják. Mi csak az élet letéteményesei vagyunk. Nem ugyanaz! Az élet adója Isten, így még csak tulajdonosai sem vagyunk az életnek. Bármilyen furcsa, a saját életünknek sem vagyunk tulajdonosai. Mi ezt így valljuk hitvallásunkkal: nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, Krisztus Jézusnak a tulajdona vagyok, testestől és lelkestől. Az élet adója és tulajdonosa Isten. Nálam csak leteszi az életet. De az övé! Miközben végtelen bizalmából az enyém is! Tiszteljük tehát az életet!

Azzal fejezem be, hogy mivel minden közösség alapja a család, és mivel folyamatos támadások érik a család intézményét, próbáljuk ezt kivédeni. Őrizzük a bibliai emberképet, azt ugyanis, hogy Isten a maga arcát ki akarja rajzolni rajtunk, hogy Isten-képű emberek legyünk. Vigyázzunk az ember személy-voltára, az ember nem eszköz, nem csupán biológiai lény, hanem Isten orcájának hordozója, megtestesítője. És vigyázzunk a családunkra, mert ez az alap, és ha nincs alap, amire reáépülhet az iskola, az iskolai oktatás, minden összeomlik. Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Sípolunk nektek, és nem táncoltatok

Alapige: Máté 11,16–19

Az ige megértéséhez

prosphónouta tois eterois = *kiáltoznak társaiknak, azaz a többieknek. Lukácsnál* prosphónousin allélois = *kiáltoznak egymásnak. Mindkét változat egyértelműen jelzi, hogy a táncra és sírásra való felhívás a sípolóktól és a siralmas énekeket éneklőktől jön. Ők Isten követéit, Keresztelő Jánost és Jézust példázzák, valamint Isten üzenetének meghallgatóit és elfogadóit. De a többiek, a mások erre a felhívásra sem nem táncolnak, sem nem sírnak, azaz visszautasítják Isten üzenetét, felhívását. Ők azok a dacos és akaratos, gáncsoskodó gyermekek, akik sem lakodalmat, sem temetést nem akarnak játszani. Egyébként az utcán játszadozó gyermekek gyakran „sáska-temetést” játszottak. Dacára a tánc és a sípolás akkori általános elutasítottságára, Jézus mégis ezt a hasonlatot használja. Jézus ebben a példázatban egyfelől az öröm, az ünnep, a felszabadultság (a törvény rabsága alól) eljött idejére utal. Az apokaliptikus idő érkezését viszont az elnémult dal és ének jelzi. Másfelől bűnbánatra, a bűn miatti sírásra utal. De a megszólítottak sem örvendezni, sem sírni nem hajlandók. A példázat tehát profetikusan vád Isten követéinek gögös elutasításával és a rezignált passzivitással szemben. Az esküvői körtánc többnyire a férfiak, a halottsiratás a nők dolga volt. Izráelt egyik sem érdekli, sem Keresztelő János megtérésre való felhívása, sem Jézus örömmüzenete.*

kathémai = *ülni. Példázatunknak ez az egyik kulcsszava az értelmezést illetően. „...akik a piacon ülnek” kényelmes pozícióban, a sípolás és siralmas énekek éneklésének szerepében, a játék kevésbé fáradságos szerepét töltik be. Akiknek pedig odakiáltanak, prosphónéó, azoknak a tánc és a sírás fáradságos és kényelmetlen szerepe jutna. De ők ezt nem vállalják. Keresztelő János és Jézus felhívásának nem tesznek eleget. Itt tehát nem fiúk lányokkal, egyik társadalmi réteg a másikkal, hanem a piacokon ülő fiúk és lányok vitatkoznak a többiekkel, allélois, akik nem alkalmazkodnak az „ötletes játékhoz”*

Ilyenek vagytok ti – mondja Jézus az ő népének, mindenekelőtt a farizeusoknak és az írástudóknak: elviselhetetlenek, összeférhetetlenek, „játékrontók” Ez az a nemzetség, genea, amely csak „kommendálni” és kritizálni hajlandó. A megtérésre való felhívás és az örömmüzenet süket fülekre talál.

mé esthión artón = *kenyeret sem eszik. A 2. században egy remetétől joggal várták el, hogy ne egyen húst és ne igyon bort. Csodálkoznak is ám Jánoson, hogy ő még kenyeret sem eszik (Lk 7,33). Artos alatt, miként az Ótestamentum is, nem táplálékot kell értenünk. Jelentését a Mk 1,6 nyújtja: János csak nyers, és nem elkészített ételeket eszik. Táplálkozása még a mózesi törvény rendelkezéseinél is aszkétikusabb. Ez veri ki a biztosítékot. Nem csoda, hogy életmódja súlyos kritikát vált ki: „Ördög van benne. (Jn 10,20)*

idou anthrópos phagos kai oinopotés = *íme a nagyétkü és borivó ember. Jézus Keresztelő Jánossal ellentétben „eszik és iszik” Eredete az 5Móz 21,20, ahol ezt olvassuk: „tobzódó és részeges”, aki méltó a megkövezésre. A 19a tehát egy régi, gyűlölködő*

hagyományra támaszkodik, melyet Jézusra vonatkoztatnak kortársai. Ellenfelei szemében ez a másik véglet. Ő egy libertinus! Gondoljunk csak a Pálnál olvasható, hedonizmust kritizáló közmondásra: „Együnk és igyunk, holnap úgy is meghalunk.” (1Kor 15,32) A 2. és 3. században azon is vitatkoztak, hogy valóságosan evett és ivott-e Jézus, és hogy ez nem veszélyeztetné-e isteni természetét. Ignatius szerint Jézus valóságosan evett és ivott, Marcion szerint csak látszólag. Általánossá egy középút lett: Krisztus evett és ivott, de még mielőtt azt megemésztette volna, egy égető, emésztő lélek aktivizálódott, mely az elfogyasztott elemeket eliminálta, miként az az égő áldozatban is történt. Néhány dokétista gnosztikus, de többek között Alexandriai Kelemen is ezt vallotta. Ez a képzet abban a zsidó teológiában gyökerezik, mely hasonló magyarázatot ad az angyal megvendéglésére a Mamré tölgyesében (1Móz 18).

sophia = bölcsesség. Mintha azt kérdezné Jézus: Nem látjátok, hogy Isten tettei, ergon, és az utolsó idők jelei mind-mind Istent igazolják? Még mindig nem hiszitek, hogy a megtérésre való felhívás és az evangélium Istennek utolsó, sőt legutolsó jelzései? Ti csak ünnepeztetek és táncoltok, de a vulkán bármely pillanatban kitörhet. Sodoma és Gomora sorsa megismétlődhet (Lk 17,28 sk.); az özönvíz már az ajtó előtt áll (Mt 24,37–39; Lk 17,26 sk.). Vakok vagytok (Mt 6,22 sk.), olyanok, mint a ki nem világított sötét szobák. A hivatalosak elvetik Isten bölcsességét, de a bölcsesség fiai értik azt, és igazat adnak annak. Istennek igaza van (Róm 3,4); „ő megigazított lélekben” (1Tim 3,16). A hit mindig igazat ad Istennek, és hagyja őt cselekedni, és teljesen rábízta magát. Izráel megvetettjei és méltatlanjai azok, akik megvallják ezt a bölcsességet, és igaznak tartják az általa felkínált utat.

Prédikáció

És te nem akartad!

Ezt olvassuk a Máté 23,37-ben: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! ...hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá; és te nem akartad.” Erről a nem akarásról szól mai igénk. Egy hindu és egy keresztyén sétál valahol Indiában. Az egyik fán majomcsalád tanyázik. A parányi majomkölyök anyjába csimpaszkodik, az pedig így ugrál vele, ágról-ágra. „Látod – szólt a hindu –, a mi isteneink olyanok, mint ez a majomanya, az emberek pedig, mint beléje csimpaszkodó kölyke. Az ember lelke sem magától megy fel a mennybe, ha csak isteneibe bele nem csimpaszkodik. Ha mégsem jut mennybe, vessen magára!” Az egyik kunyhó mellett egy macskára figyeltek fel, mely szájában hurcolta kölykét. „Látod – szólt ismét a hindu –, a mi isteneink olyanok, mint ez az anyamacska, az emberek, mint annak kölyke az ő szájában. Az ember lelke sem magától megy a mennybe, az istenek cipelik őt oda, ha akarják.” Nem sokkal később az egyik parasztudvaron egy tyúkot pillantanak meg, melynek hívására kis csirkéi azonnal hozzá szaladnak, s szárnyai alá rejtőznek a feletük kerengő vércse láttán. „Látod – szólt most a keresztyén –, a mi Jézusunk 'hasonló' ehhez a tyúkhöz, s az emberek e kis csirkékhez. Mi nem majomkölyök módjára csimpaszkodunk Istenünkbe, sem macskamódra nem cipel minket Isten, akaratunk ellenére. Miként a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnyai alá, ugyanúgy cselekszik a mi Istenünk. Aki hallja hívó szavát és elindul feléje, oltalmat és biztonságot talál nála.”

De Izráel fiai nem akartak. Róluk és rólunk szól az ige, akik nem hallgatunk hívó szavára és visszautasítjuk meghívását a bűnbánatra és az üdvösségre.

Utcagyerekek ülnek a piacon, és hiába sípolnak, a többiek nem táncolnak, és hiába énekelnek siralmas énekeket, a többiek nem sírnak. Hiába szólítják fel őket az együttjátszásra, azok nem csak határozatlanok, de dacosak, akaratosak, gáncsokodók, egy

szóval a közös játékot bojkottálják. Ők „játékrontók” A közös játék *meghiúsul*, visszautasítják a szeretetteljes meghívást. Ők sem táncolni, örvendezni, sem bánkódni, temetést játszani nem akarnak. Emlékeztek, hogy mennyire fájt kisgyermek korunkban, ha a többiek nem akartak játszani velünk? Hiába rimázkodtunk, szinte könnyezve könyörögtünk: engedjete játszani! Gögös elutasításuk így hangzott: nem, *veled* nem!

Ilyenek vagytok ti, mondja Jézus a farizeusoknak, írástudóknak, Izráel fiainak. Hiába hirdeti Keresztelő János, hogy: „Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa”, a válasz: nem! Hiába hívja bűnbánatra, bűneik siratására, a válasz: nem! Ők mást várnak Keresztelő Jánostól: talán lakodalmi éneket, de semmi esetre sem megtérésre, bűnbánatra való felhívást. Te mit válaszolnál erre a felhívásra? Azt, hogy már megtértem, vagy majd annak is eljön az ideje? Azt, hogy már megbántam bűneimet, vagy nekem nincs is mit megbánnom? Arra a gyönyörű és sokatmondó énekre, hogy: „Sirasd meg, sirasd meg bűneidet, oh ember! A Krisztus sírjához úgy járulj ma könnyeddel...” mit válaszolsz? Azt, hogy nem, hogy neked nem kell sírnod bűneid miatt? Nem, de Jézus hívása is elmegy a fülek mellett: „Jer, és kövess engem!” Te mit válaszolsz erre a meghívásra? Azt, hogy nem követlek téged, és nem megyek át hozzád, mert éppen most házasodom, éppen most hat iga ökröt vásárolok, éppen most temetésre megyek? És arra a gyönyörű, bátorító jézusi hívásra, hogy: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugtatlak titeket”, hogyan reagáltok? Nem olyanok vagyunk, mint ezek az utcagyerekek, akik azzal rontják el a közös játékot, hogy a meghívást visszautasítják? Nem vagyunk-e ennek az isteni, szent játéknak elrontói? Amikor Isten törvényéről prédikálok, mint Keresztelő János, nem de túl komornak, embertelennek találjátok a prédikációm, mely minden életvidámságot összetör? Ha pedig az ellenségeddel való megbékélésről, az ő kiengeszteléséről prédikálok, mint Jézus, nem azzal vádolnátok meg, hogy én is a bűnt pártolom és támogatom? Keresztelő Jánosnak és követőinek meg kell tapasztalniuk, és el kell viselniük a megtérésre és bűnbánatra való felhívásuk nyomán, hogy a világ kíméletlen kritikája megvetés, elvetés és visszautasítás.

János olyan aszkéta életmódot folytat, melyet kortársai el sem tudtak már képzelni. Míg azok dőzsölnek, ő „átlagon felül” böjtöl, ezért örültek tekintik, megszállottságát pedig ördögtől valónak. A Krisztus követése miatt a világ szemében olykor mi is örülteknek tűnhetünk. Te nem nevezed örülségnek Jézus parancsát: „Szeressétek ellenségeiteket!”, vagy „...áldjátok azokat, akik titeket átkoznak”? Jézust pedig azért szidják kortársai, mert bűnösökkel és vámszedőkkel ül egy asztalhoz, miközben ők szigorúan elkülönülnek tőlük. János önmegtartóztatása életének legmélyebb komolyságát és méltóságát jelzi, s bár kortársai megrendülnek emberi nagyságától és hatalmától, mégis túl szigorúnak, komornak tartják őt. Végül szinte mindenki hátat fordít neki, s kijelentik, hogy „Ördög van benne” S mit mondanak Jézusról kortársai? „Az ördögök fejdelme által űzi ki az ördögöket.”

Jézus fellépésének félreismerhetetlen, letagadhatatlan vonásai egyfelől az örömmüzenet hirdetése, másfelől, hogy ő a bűnösök barátja. Ő két kivételes ajándékot hozott: örök örömet és bűnbocsánatot. Neked is ezt hozta. Ezért mondja: örüljete, ismét mondom, örüljete. Ezért mondja: eredj el, megbocsáttattak a te vétkeid. Ennyire a te személyedre szóló ez a két ajándék.

a) Ő a Messiás, az örök lakodalom örök vőlegénye. Miközben kortársait, a sípoló utcagyerekekhez hasonlóan, az újtestamentumi kegyelem vidám menyegzőjébe hívja, halottakat sirató éneket szeretnének tőle hallani. Hiába mondja, hogy örüljete és örvendeztetek, mert eljött a Bárány menyegzője (Jel 19,7). Hiába mondja, hogy örvendezve örüljete a vőlegény szavának (Jn 3,29). Hiába mondja, hogy azon örvendjete,

hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyekben (Lk 10, 20). Örömmüzenetre való felhívása a *többséknél*, a sípolókkal szemben állóknál, süket fülekre talál. Miként nem paszszol nekik János megtérésre való felhívása, úgy Jézus örömmüzenete sem. Ő az öröm követe, de senki sem „vevő” üzenetére. A válasz elutasítás és gúnyolódás. Veled nem játszunk „lakodalmasdit”

b) Jézus, ellentétben Keresztelő Jánossal, elfogadja, amit neki felkínálnak. Ő eszik és iszik. Ő hálásan fogadja az Atya teremtett világának javait. És te? Ő nem aszkéta módon él. Annyira szabadon él az Atya nyújtotta javakkal, hogy kortársai ezért mindennek elmondják: nagyétkű, falánk és részeges ember. Az ő szemükben nem ilyen egy szent ember. Egy kegyes ember nem úgy viselkedik, mint Jézus, és nem azt teszi. Fellépéséhez más elvárások kapcsolódnak. És te mit vársz tőle? Istenem, mennyi lehetetlen dolgot várunk tőle! Jézus hétköznapi, emberi magatartása is elutasítást vált ki. Asztalközösséget vállal azokkal, akik a kegyes zsidók szemében tisztátalanok: a vámszedőkkel és a bűnösökkel. Övéit az örök élet asztalához hívja. Ő magához öleli a bűnösöket, melléjük ül. Az elveszettek testvérévé lesz, hogy őket az Atyához vezethesse. Neked is testvéreddé és barátoddá lett, hogy az Atyához vezethessen. Ő a vámszedők és bűnösök barátja, mondják róla, mert nem tudják, hogy nem az egészségeseknek, hanem a betegeknek van szükségük orvosra, és nem az igazaknak, hanem a bűnösöknek van szükségük bűnbocsánatra. Nekem mindkettőre szükségem van: orvosra is, mert nem vagyok egészséges, és bocsánatra is, mert nem vagyok szent. És neked?

Istennek mindenben igaza van

„És igazoltaték a bölcsesség az ő fiaitól.” Az erdélyi énekeskönyv egyik legszebb énekének (280) második strófája így kezdődik:

„Nagy vagy te Isten, nagy a *bölcsességed*...

és így végződik:

Szívem kitárva, hódolással áldom,
Csodálatos nagy *bölcsességedet*.”

Istennek mindenben igaza van. Nekünk viszont ritkán van mindenben igazunk. Te mindenben igazat adsz Istennek? Teljesen megbízik Isten végtelen bölcsességében, maradéktalanul rá bízod magad? Te is vallod, hogy a te életedben is mindig Istennek volt igaza, s minden, ami veled történt, az ő bölcsességét, irántad való szeretetét és gondviselő jóságát igazolta? És bizonyosságot tettél erről, elmondtad már másoknak is? Mert ha te is ennek az isteni bölcsességnek a fia és lánya vagy, nem teheted, hogy ne tégy bizonyosságot róla, hogy fennhangon ne hirdesd!

Csak az érti meg ezt a bölcsességet, akit ő maga hozott világra. Isten bölcsessége hasonlít az édesanyához, akit csak az ért meg, akit maga hozott világra: a saját gyermeke. Így van ez Isten bölcsességével is. Miként a gyermek kiáll édesanyja mellett, és érti őt, úgy az isteni bölcsesség fiai is kiállnak mellette, értik azt, elfogadják, helyesnek találják és tanúskodnak mellette. Te is ennek az isteni bölcsességnek a gyermeke lehetsz, ha Keresztelő János megtérésre hívó beszédére hallgatsz: „Térjetek meg, mert elközelített a mennyeknek országa.” Te is ennek az isteni bölcsességnek a gyermeke lehetsz, ha Jézusra és az ő tanítására hallgatsz, s az ő evangéliumát örömmel fogadod és szívedbe zárod. Te is ennek a bölcsességnek a gyermeke lehetsz, ha a világ világosságával jársz, aki neked is ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága, aki engem követ nem járhat a

sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” A kívülállók helytelenül ítélik meg ezt az isteni bölcsességet, és nem adnak igazat neki. Bár a tömegek nem is fogadják be ezt a mennyei bölcsességet, de mindig voltak és lesznek, akik ennek a bölcsességnek a szellemiségét követik és képviselik. Tedd te is ezt!

Hol jelentette ki magát Isten bölcsessége? A válasz: példázatunkban éppen Keresztelő János megtérésre való felhívásában és Jézus örömuzenetében. Sőt, Isten örökkévaló bölcsessége Jézus Krisztusban öltött testet és járt az emberek között, és ma is itt jár közöttünk. Ha Jézust követed, a bölcsességet követed. Isten bölcsessége gyűjtőfogalomként *egy személyben* jelenti magát Jézust (1Kor 1,21–24); magát Istennek *Igójét* (Jn 1,1) és Isten *Szentlelkét* (2Kor 3,17).

Bölcsesség nélkül vak a lelked. Tested lámpása a szemed, a lelkedé az isteni bölcsesség. Miként testi szemeddel a világot, lelki szemeddel látod-e az idők jeleit? (Lk 12,54–56) Ugye, az időjárás jeleit magad is képes vagy megfejtani? A közeledő vihar jeleit ugye te is felismered? Ha vörös az ég alja, holnap széles idő lesz, ha napnyugatról felhő jön, záporosó lesz, ha déli szél fúj, hőség lesz – mondod. Ha ezekből olvasol, mi dolog, hogy az idők jeleiből és Isten tetteiből nem olvasol? Elközelített a mennyeknek országa! Nem látod ennek jeleit? A keselyűk a semmi felett sohasem keringnek. „Mert ahol a dög, oda gyűlnek a keselyűk.” (Mt 24,28) A keselyűk ott gyülekeznek, ahol zsákmányt szimatolnak, látnak. Ha félelmetes a testi vakság (ettől a keselyűk is elpusztulnának), mennyivel inkább a lelki vakság. Bölcsesség nélkül vak a lelked, pusztulásra ítéltetett. Könyörögj Istenhez mennyei bölcsességért, hogy az irányítsa gondolataidat, érzéseidet, szavaidat és tetteidet. „És – akkor – igazoltaték a bölcsesség az ő fiaitól.” Ámen.

Ajánlott irodalom

BOVON, F.: *Das Evangelium nach Lukas 1,1–9,50*. EKK III/1. Benzinger/Neukirchener Verlag 1989, 380–383.

GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 167–168.

JEREMIAS, J.: *Die Gleichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1962, 160–164.

KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Neukirchen-Vluyn 1994, 179.

RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 148–149.

RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 194–200.

SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 145–147.

SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 171–172.

VARGA Zs.: *Máté evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, A Szentírás magyarázata, Budapest 1969, 16.

VARGA Zs.: *Lukács evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, A Szentírás magyarázata, Budapest 1969, 74.

Ószövetségi prédikáció-sorozat

Székelly Csilla Imola
Oláhdellő

Parancsolatok

Alapige: 2Mózes 20,1–17

A kizárólagos Isten

Első parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1–3

Bibliaolvasás: 2Mózes 19,1–20

Izráel tábora megérkezett a Sínai-hegyhez. Még Mózes sem tudja, mekkora jelentőségű mondatok ezek, amelyek születésénél ő jelen van. Most, hogy újraolvassuk több ezer év távlatából ezeket, talán eszünkbe jut, hogy annyira régiek, hogy már elveszítették érvényességüket. Az is lehet, hogy nem nekünk íródtak. Jézus tisztázta a kérdést, nem törölte el ezeket az évezredes szavakat, hanem összefoglalta, a Hegyi Beszédben értelmezte azokat. Úgy is mondhatjuk, megerősítette, aktualizálta. Egyetlen felmentő lábjegyzet sincs a parancsolatokhoz. Mind a tíz érvényes! Olyan Istenünk van, aki nem alkuszik a hit tekintetében.

A kőtáblák első gondolata nem parancsolat. Az első parancsolat ott kezdődik, hogy „ne legyenek más isteneid”. Isten bemutatkozik – „én az Úr vagyok, a te Istened”, és azért van jogom parancsolni, mert én a tied vagyok, és te az enyém vagy, a népem vagy. Megszabadítottalak, kifizettelek téged. Kellesz nekem. „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1)

Ne legyenek neked más isteneid rajtam kívül – olvastam az első kőtábláról az első mondatokat.

Kétélűek ezek a parancsolatok. Két irányból értelmezhetők. Egyfelől megítélnék engem, hűségemet, lelkemet, tetteimet. Másfelől szólnak a szomszédnak, a házastársnak, az ellenségnek – és ilyenkor engem védenek. Nemcsak nekem szól, nemcsak nekem kell betartanom azokat. Mindenkiere érvényesek – *Isten gondoskodását* fejezik ki ezek a parancsolatok. Tudja az Úr, hogy mi vár ránk. Ismeri az életünket, a vágyainkat, szenvedélyeinket, ismeri a körülményeinket. Ismer minket. Ismeri a pusztát, amiben az ő népe vándorol. És az első parancsolat, amelyben a láthatatlan Isten megszólít, arra kér: bízzál úgy Istenben, ahogy senki másban! Ne idegen istenekben, mert az idegen isten az életedbe kerül, az életedre tör. És én megmentettelek, meg akarlak tartani, és nekem tervem van veled. És ne gondold, hogy azért kérem, hogy ne legyenek más isteneid, hogy nehogyan megtudd, hogy azok jobbak, hanem azért, hogy senki be ne csapjon, mert azok egyáltalán nincsenek is.

Hát van más isten? Léteznek idegen istenek?

Isten már elmondta, hogy azok csak kő és fa és arany. Nincs realitásuk. Emberi kéz alkotásai. Fülük van, de nem hallanak, szemük van, de nem látnak és nem éreznek, és nem tudnak megszabadítani. Nehogy azt gondoljátok, hogy az idegen istenek szabadítottak meg titeket!

Kánaánnak egyetlen istene sem isten. Pedig Baállal sokat bosszantották az Urat a későbbi korban élő zsidók. És ma is vannak idegen istenek – noha nem léteznek, csakhogy mi úgy élünk, mintha a hatalmuk alatt lennénk. A bálványimádásban ugyanis rendkívül

találékony az ember! Jézus a Hegyi Beszédben azt mondta, hogy a pénz lehet Mammon, ami idegen istent jelent. Hiszen az a bálvány, ami az életünkben sokkal fontosabbá válik az Úrnál. Idegen isten az, amiért nagyobb áldozatot vállalsz, mint az Úrért.

„Egy szikla csak szikla, egy fa csak fa, az arany csak arany, az ember csak ember, és még egy angyal is csak szolgál, aki előtt az embernek nem kell letérdelnie!” (J. Douma)

Ahhoz, hogy ne legyenek idegen isteneink, ahhoz az egy, igaz Isten kell hogy a miénk legyen! Mi magunk is lehetünk a magunk bálványa, a szenvedélyeink, vágyaink is megelőzhetik az Urat. Az ital is idegen istenné válik, amikor már nem az ember fogyasztja az italt, hanem az ital fogyasztja nem az embert, hanem egész családját, az egyén és a közösség békességét. Az ital sokak életében bizony idegen isten.

Az első parancsolat valójában *választás*. Az első parancsolat *döntés* valaki mellett.

Micsoda megtiszteltetés: a Mindenható Isten minket választott, velünk akar járni. És Ő nem tűr meg maga mellett más isteneket. Nem elégszik meg a második hellyel. (Ld. Józs 24,14–15 és 22–24)

A parancsolatok nem megfosztanak vagy korlátoznak, hanem védenek. Hozzá vezetnek. Bízni tanítanak és hinni tanítanak az Úrban. Tudnunk kell a határt, hogy honnan kezdődik a „ne tovább!”

„Én vagyok az Úr, a te Istened.” És ha nem lesz senki, egyetlen lélek sem, aki tisztelje az Urat, ha nem lesz népe, aki rá hallgasson, ő akkor is Isten marad. Mindenható, örök Isten. És ő akkor is eljön megszabadítani, ha éppen senkinek sem kell a szabadítás. A világhosszáig akkor is fénylik, ha a sötétség nem fogadja be azt. Ámen.

Ne faragj!

Második parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1.4–6

Bibliailvasás: Róma 1,18–25.28–31

Ne faragj – faraghatatlan Isten vagyok.

Ne faragd meg Istent – és ne faragj magadról képet Isten előtt. Ne szépítsd magadat, és ne faragj újabb parancsolatokat.

Az emberek sokkal inkább szeretik azt, ami konkrét. Ami látható, megfogható. Sokkal inkább szeretnénk Isten előtt valóságosan leborulni, mint csak képzelni a lelkieket. Érzékelhetőbb Istent szeretnénk. Csakhogy Isten a mi érzékszerveinken kívüli valóság. Jobban szeretnénk *hallani* imádságainkra a választ, nemcsak kívánni a végét, lesni, ami történni fog és értelmezni az életet, mint Isten gondviselését. Inkább *hallani* szeretnénk a választ. Talán, mert jobban bízunk az érzékeinkben, mint az Úrban.

Úgy érezzük, könnyebb lenne tovább menni, ha Isten szólna. Nehéz így, hogy Isten hallgat. Ugye, szoktad azt mondani, hogy én kiáltottam, és Isten nem hallgatott meg? Ugye, hogy képet faragunk Istenről, amikor azt mondjuk, hogy az Úr nem válaszolt, tehát nem hallgatott meg?! Amikor úgy érezted, nem segített, és nem gondviselő Isten ő, mindjárt mindent lefaragtal róla. És Izráel sokszor érezte ezt a pusztában.

Lehet, hogy a te képed helytelen Istenről. Ne faragd ki magadban Istent. Az a mi csapdánk, hogy látni akarunk, és nem hinni! Azt üzeni Isten a második parancsolatban, hogy inkább higgyetek, mint lássatok! Ne csak azt higgyétek, amit láttok. Ne mondjátok: hiszem, ha látom. Ne cseréld fel az igaz Istent teremtményekre!

Micsoda bizalom kellett a népnek egy láthatatlan Isten után menni... Ez volt a mindennapi kérdésük: ki vezet haza minket innen, a sivatag közepéről? Hol vagy, „örök Isten, merre, merre vagy?”

Arra mindig tudunk magyarázatot, ha valamit rosszul teszünk, ha nem tudunk hinni. Próbálunk fogózót faragni, hogy valamibe belekapaszkodhassunk. Amikor a nép lélekben ehhez a ponthoz érkezik, azonnal feltámad bennük a kétség, és azt mondják: nem is biztos, hogy Isten beszélt Mózesrel, nem is biztos, hogy válaszolt neki. Nem is biztos, hogy Isten velünk van, mert nem látható. Az sem biztos, hogy ki kellett jönnünk Egyiptomból. Az sem biztos, hogy valaha hazaérkezünk – mondják, miközben faragják Istentől a képet. Nem is biztos, hogy létezik Kánaán. Hol van az a föld, miért nem látszik már?!

Ezek a mondatok rágalmak. Volt már úgy, hogy azt kérdeztük: vajon biztos, hogy van örök élet? A kételkedő gondolatok a bálványimádás melegágyai. Ezek az Isten-faragványaink. Az a faragvány, amikor azt mondod: csalódtam, Isten nem is szeret.

Isten azt akarta, hogy ne a szemeinkkel lássunk. Azt akarta, hogy ne a látásából, ne a hangjáról ismerjük meg őt. Hogy nehogy a látás, vagy látvány legyen fontosabb magánál Istennél! Más módokat talált arra, hogy megismerjük őt. Ismerd meg az Urat a parancsolataiból! Iskola ez is. Hinni, hogy „itt van Isten köztünk”, hogy „velem vándorol utamon Jézus”. Hinni a megérkezést, a feltámadást.

Isten úgy nézett az Úr Jézus Krisztusra, mint tükörbe. Ő az egyetlen igaz képmás: a láthatatlan és elképzelhetetlen Isten dicsőségének visszatükröződése (Zsid 1,3). Egy másban kellene meglátnunk az Isten-képmást, az istenfiúságot. Azt, hogy mi a Szentlélek temploma vagyunk.

Két gondolat jelenik meg ebben a parancsolatban: a kegyelem és a büntetés, az irgalom és a jog. Isten joga lenne a büntetés. A kegyelem az, hogy nem telt még le az ezerzig! Az az Isten, aki a Sínai-hegyen azt mondta egykor: ne faragj! – ugyanaz az Isten mondja ezt, aki elküldte a Fiát értünk. Aki láthatóvá vált, hogy megüzenje: ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen. Higgyetek Istenben és higgyetek énbennem.

„Olyan ez a néhány szó (a Tízparancsolat), mint a világ harmóniájának alapképlete. Imára és szolgálatra hív, de vajon nem az isteni szeretet és a mi megkeresésünk bevallása ez? Enyéim vagytok és én a tietek – mi mást jelent Istent imádni? A második parancsolat a türelmetlenül tartózkodó isteni szeretet parancsa. Már nincs messze az idő, amikor ez a szeretet végképp elárulja magát.” (Pilinszky János)

Ne legyenek más isteneid. Legyél hú hozzám, népem. Én az Úr vagyok, a te Istened. Ámen.

Hiába

Harmadik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1-7

Bibliailvasás: Filippi 2,1-11

„Az ember legmagasabb rendű találmánya a szó. De a szavak közt is királyi rangja van a névnek. Valamit néven nevezni: szellemi birtoklást és megismerést jelent. A ritkán kiejtett szavak gyakran a legdrágábbak és leginkább tulajdonaink. Gondoljunk a szerelmesekre: milyen féltve ejtik ki egymás nevét, melyben rejtve tulajdon nevük is bennfoglaltatik. Isten harmadik parancsolata ezt a szerelmet kéri számon tőlünk – legfelsőbb lényünket, félelmet és odaadást.” (Pilinszky János)

Az Úr nevének kimondása: az Úr odahívása. Ne élj vissza Isten nevével – mondja a harmadik parancsolat. Vele vagy, amikor kimondod a nevét.

Ez mindenünk, amivel rendelkezünk Istentől – a nevével, azzal, hogy ő megszólítható. Kimondhatjuk a nevét, amely végtelenül szent. Az ő nevére térdek hajolnak ön-

kéntelenül, az ő nevében gyógyulnak a sánták, a názáreti Jézus Krisztus nevében táncolnak a bénák, az ő nevére engednek az ördögök, az ő nevében kérhetünk és megadatik nekünk. Ugye, mennyire drága név ez?! Megborzongat, hogy bele vagyok merítve ebbe a névbe, és mindenki bele van merítve, akit az Atya, a Fiú és a Szentléleknek nevében megkereszteltek. A legszentebb névbe.

Miért is kell ezt Istennek parancsolnia, hogy: „Ne vedd szádra a nevemet hiába!” Ez nem is parancsolat, hanem természetes kellene hogy legyen. Amikor meglepődünk, esetleg valami rendkívülit látunk, természetes kellene legyen, hogy nem kiáltunk fel így: Úr Isten! vagy: Jézus, Mária! vagy: Uram, Atyám! vagy: bizony Isten!

Nem elég, ha nem káromolod az Urat. Sőt azt mondom, az Isten nevének úgy is árt-hatsz, ha nem mondd ki...! Amikor mindent mondasz, csak ezt a nevet nem, mintha ez a név veszélyt hozna rád. Hát hogyan imádkozhatnánk úgy, hogy ki ne mondjuk Isten nevét?!

Isten szent, ahogy szent a neve is. Ne piszkold, ne gyúrd, ne koptasd Isten szent nevét. Ne engedd a sárba esni, ne használd méltatlanul, emeld fel, adj dicsőséget az ő nevének.

Néhány napja az átjárónál váraкоztam, amikor mellém lépett egy idősebb, régi ismerősöm, akivel eddig minden találkozásnál köszöntünk, de sohasem beszélgettünk azelőtt, és arra kért, hogy most már tegezzem. Nehezemre esik tegeznem azt, akit évekig magáztam, de akkor úgy éreztem, hogy ez az ember így lélekben is közelebb lépett hozzám.

Isten is ezt a közvetlenséget akarja, amikor engedi, hogy tegezzük őt. Jóformán senkit sem hallottam még magázni az Urat. Ellenkezőleg – még követelőzni sem restellünk. Megalázó szerepeket osztunk ki Istennek, amikor kétes dolgainkat Isten nevében végezzük.

Egy történet szerint a tanítvány állandóan azt kérdezgette a mesterétől, hogy hogyan találhatja meg Istent. A mestere egyszer megelégtelte, levitte a folyópartra, a fejét a víz alá nyomta, és csak akkor húzta vissza, amikor a tanítvány már majdnem megfulladt. Ekkor azt mondta neki: Majd amikor úgy fogsz vágyakozni Isten után, mint az előbb vágyakoztál a levegő után, akkor fogod megtalálni, mert ő is úgy van jelen az életedben, mint a levegő: *nem láthatod, de mégsem tudsz nélküle élni!*

Itt, az Ószövetségben a *Vagyok* dicsőségét érezzük ebből a névből. Az Újszövetségben, amikor ténylegesen nevére neveztetik az Ur, égetni fog ez a két szó – Jézus Krisztus.

Szokták mondani, hogy ez a legkisebb a parancsolatok közül. De ha Krisztus halálának fényébe állítjuk, rádöbbenünk, hogy emiatt ítélték halálra, mivel semmi más érvényes okot nem találtak benne, amiért kimondható a halálos ítélet, mint azt, hogy Jézus megszegte a harmadik parancsolatot azáltal, hogy magát merte Isten Fiának nevezni. Annak, aki ő a maga teljes valójában. „Én az Úr vagyok, a te Istened.” Ámen.

Szent a hetedik

Negyedik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1.8–11
Bibliaviasítás: Prédikátorok 3,1–14

Első kérdése a negyedik parancsolatnak: el tudsz-e szakadni dolgaiddól, hogy találkozz Teremtőddel?

A második kérdés: éppen semmit sem szabad csinálnom a hetedik napon? Hat napon át munkálkodjál – igenis, dolgoznod kell, hanem az időzítés válik fontossá. Úgysem fogsz a munkád végére érni. És nem úgy szól a negyedik, hogy ha majd elvégezted a teendőidet, pihenj meg egy kicsit. Akkor sohasem pihennél.

Ne dolgozz és ne dolgoztass a hetedik napon! Semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se lányod, se szolgálád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, se porszívód, se mosógéped. Mondhatunk seprűt is. A lényeg: szenteld meg a hetedik napot!

Egy újabb kérdés itt: hogyan lehet egy napot megszentelni?!

Jó édesapa az Úr, aki gyermekeire bízta az idejüket. De adott tanácsokat is, hogyan gazdálkodjunk okosan a napokkal, az áldásokkal, az erőnkkel. A pihenés nem lustálkodás. Van mit tennünk ezen a napon is, de az nem munka. Ez a dolgunk: a megszentelés. Úgy szenteljük meg a napot, hogy visszaadjuk azt Istennek. Mást úgysem adhatnánk.

Nem elég semmit sem tennünk a hetedik napon! Meg kell szentelnünk azt. És csakis a Szent jelenléte szentelheti meg...!

Isten rendet teremtett az időben is! A világ gyönyörű rendjében a hetedik napnak kiemelt helye van. Mentsd át a hetednapokat az örökkévalóságba, töltsd meg tisztelettel, békességgel, szentséggel. A többi hat nap a tied. Akkor tervezhetsz, dolgozhatsz.

Még Istennek is szüksége volt a megpihenésre. Ne gondold, hogy a te életedben fölösleges. A hetedik nap nem üres, mert benne ott van az Úr. A hetedik nap szabadtás – megszűnés a munkától. Nem erőszakkal, hanem önszántadból. Ünnepe a nyugalomnap, ha a lelkünk megnyugszik. Amikor a hetedik napot megszenteled, az életed is megszentlődik egyúttal. A sabbát, a nyugalomnap az emberért van. De mi gyakran visszaélünk az étellel. A hetedik nap áldás. Jobban megy a munka az erdőn a favágónak, ha gyakran megáll, és megfenni egy kicsit a fejszáját...

Minden hetediken vár ránk az Úr. A hetedik napok ünnepek. Az élet kiemelése a szürkeségből, izzadságból. Terápia. Hogy hosszú ideig élj... Hogy ne éljen fel az élet téged, hogy ne éljen vissza senki azzal, amit kapott. Akinek nincsenek ünnepei, nyugalomnapjai, annak hétköznapijai sincsenek. Annak nincs szusszanása, fellélegzése, feltöltekezése.

Ritmusa van az életnek. Hat nap munka – egy nap pihenés. Érzitek a lüktetést? A rendet, a harmóniát... Munka és pihenés, munka és pihenés – olyan, mint egy hatalmas szívverés.

„Így született meg a hetedik nappal a kozmosz szívverése. Nemcsak a nyílt isteni parancs, hanem a testünkbe írt természet is úgy kívánja, hogy e napra lerakjuk szerszámainkat. A beálló csendben tovább lüktet a világ, s a csönd mélyéről kihalljuk Isten jelenlétét, örökös működésének 'neszét' A hétköznapiok fáradtságos munkájának a hetedik nap kell, hogy szépséget és értelmet, örök érvényt adjon. Heti munkánkat, bármilyen szerény is az, próbáljuk elhelyezni, beilleszteni az Atya munkájába, cselekvő szeretetébe.” (Pilinszky János)

Add oda Istennek, ami Istené – napjaidból minden hetediket. Szenteld meg a hetedik napot, hogy a hetedik nap szenteljen meg téged. Ámen.

Tisztelet

Ötödik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1-12

Bibliailvasás: Efézus 6,1-4,10-20.24

Tisztelet-e a tiszteletre nem méltó szülő? – kérdezhetné tiszteletlenül valaki. Csakhogy az ötödikben nincs függvénye, nincs feltétele a tiszteletnek. Mindenkinek szólnak ezek a szavak – hiszen mindenkinél gyereke, viszont mindenkinél van (volt) atyja meg anyja. És nemcsak a fiaknak mondja az Úr, akiknek vannak szülei. Azoknak is szól az ötödik parancsolat, akiknek a szülei már nem élnek. Azokra úgy, hogy meg kell tanítaniuk erre gyermekeiket.

Visszahat ez a parancsolat – a gyerekekre majd akkor, amikor szülőkké válnak. Hosszú láncolat ez – ha a gyermek nem tiszteli a szüleit, azért a szülő is hibás!

Mit lát a gyermek? Látta-e tiszteletünket szüleink felé és Isten felé?

Jutott-e eszedbe, vajon miért nem így parancsolta Isten: Szeresd atyádat és anyádat?! Márpedig a szeretet nagyobb. Jézus mindig erre tanított.

Kiderült, hogy az árva gyermekek szeretik soha nem látott szüleiket! Azok is, akik tudják, hogy őt elhagyták, eldobták maguktól. Még akkor is, ha tudatában vannak annak, hogy a szülők hanyag, züllött emberek! Döbbenet volt, amikor az árvaházi gyerekeket vittük a játszótérre, amikor még mi magunk is jóformán gyerekek voltunk, és megkérdeztük tőlük, hogy szeretnék-e ismerni a szüleiket, azt felelték, ez a legnagyobb vágyuk, hogy egyszer majd felkutassák őket. Mert szeretik a gyermeküket elhagyó szülőket! Az sem baj, ha koldusok.

Isten nem kell kérje, hogy szeressük szüleinket. Mert így vagy úgy szeretjük őket. Nem szeretetet kér Isten, mert tudja, hogy a gyerek, aki tiszteli szülőjét, azt a gyermeket szülei is tisztelik, noha nem mindig olyan az a gyerek, amilyennek látni szeretnénk. Olyan ez, mint az áldás, amely visszaszáll.

Adjátok meg ami a császáré, a császárnak, és ami az Istené, az Istennek. Adjátok meg, ami a szülőé, a szülőnek. Mert jár neki a tisztelet. Nem kérdés, hogy megérdemli-e a szülő. Mert valójában nem (csak) a szülőnek szól a tisztelet – Istennek címzett tisztelet van abban, ahogy apánkat és anyánkat tiszteljük.

Szinte azt kéri az Úr a fiaktól: értsd meg, fogadd el, hallgasd meg szüleidet. Egy kicsit éld át, helyezd magad a helyzetükbe. Ne mondj ellent nekik, ne élj vissza a szeretetükkel. Ne fordulj ellenük, ne használd ki őket, ne hagyd cserben, ne tagadd meg, ne szégyelld őket, még ha oly esetek is.

Az a legfontosabb ebben a parancsolatban, hogy eljuss arra a felismerésre, hogy a mi igazi szülőnk az Úr, aki a parancsolatokat adja. A földi szülőket adta úgy, mint gondoskodását. Az életet adta nekünk általuk, s mellé egy nagy ígéretet: hogy hosszú ideig élsz azon a földön... Nem is annyira mennyiségileg, inkább minőségileg. Mert ez a lényeg. Tiszteld szüleidet – amíg teheted, amíg élnek. Nem fogod tudni jóvátenni ezt a mulasztást, hogy nem kérdezted meg öreg édesanyádat, hogy mire van szüksége, mi a bánata, mit tehetsz érte.

Kiváltság a szülőség. Feladat, hivatás. De a gyermekség is az. Művészet. Beszélni tanítás, egymásra utaltság. Szüleid kezével fogott kézen és vezetett téged Teremtőd. Általuk szeretett, gondoskodott rólad. Tiszteld atyádban és anyádban Teremtődet! Aki nem tudja szüleit tisztelni, az Istent sem tiszteli. Az életláncolatban a tisztelet az összekötő kapocs.

Isten ismeri természetünket és védi a szülőt a gyermekkel szemben. Azt akarja, hogy a családok békessége megmaradjon. A tisztelet engedelmesség is az Úrnak.

Antal János egykori erdélyi református püspök és királyi tanácsos, aki Oláhdellőn született (1767–1854), híres volt arról, hogy tanulatlan édesapját mindig a legelőkelőbb vendégek elé, az asztalfőre ültette. Sugárzott Antal Jánosból a szülőtisztelet. Tisztelte apjában az Urat.

Előbb mi tisztelünk, később minket tisztelnek. Egymás lábnyomaiba lépünk.

Tiszteld szülődet, tiszteld gyermekedet. Tiszteld bennük Istenedet, aki tiszteletet kér tőled! „Micsoda szeretet van abban, hogy a mi hitünk középpontjában egy Atya áll!” (Joó Sándor) Isten nemcsak Urunk, hanem a mi Atyánk akar lenni!

„Hallgass apádra, ő nemzett téged, és ne vesd meg anyádat, ha megöregszik!” (Péld 23,22) Ámen.

Életmentés

Hatodik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1.13; Máté 5,21–22

Bibliaolvasás: Márk 10,32–34.42–45

Ennyit hallottak Izráel fiai a hatodik parancsolatban, hogy „ne ölj” Nem kaptak hozzá magyarázatot. Jézus magyarázatára még sokat kellett várniuk.

Tudom, hogy nincsenek itt köztünk gyilkosok. Mégis szól hozzánk a hatodik parancsolat. A Hegyi Beszédből megértjük, miért. Az ölés szavakat is jelent. Aki bolondot kiabál másra, az ugyanoda kerül, mint aki valósággal gyilkolt. Ezt a két bűnt Jézus egyenlővé teszi. Káin tette óta, az első gyilkosság óta fél az ember. Most már nemcsak Isten haragjától, hanem embertársától is. Azóta veszély az egyik ember a másik ember számára.

Isten védi az életet. A hatodik parancsolat életmentés.

A háborúk is erről szólnak, hogy egymással szemben állnak olyan emberek, akik sohasem látták egymást. És az a kérdés, hogy kinek sikerül a másikat hamarabb kilőnie. Próbálják egymást megölni már csak azért is, mert ha nem sikerül, akkor őt ölik meg. „Ölök, hogy éljek, élek, hogy öljek” – ismételteti ezt a döbbenetes, véres mondatot egy bakanótában Hobó. Ha nem a harcmezőn lennének, talán még barátok is lehetnének.

Tudta ezt Isten, és védi az életet. Nemcsak téled védi a világot, hanem téged is a világtól. Egymást öljük, ha egymással nem tudunk élni. Ha tönkretesszük az egészségünket, ha elpazaroljuk, ha túlhajszoljuk magunkat, ha megtelünk stresszel, idegeskedéssel. Ez mind öngyilkosság! Az abortusz is gyilkosság. Születés előtti halál.

Mennyi következménye van annak, hogy nem tartottuk meg a hatodik parancsolatot! Tiszteld az életet. Képes vagyok a gyilkosságra, ezért kell hallanom a „ne ölj”-t. Mert a gyilkosság kezdete az irigység, a harag, a gyűlölet, a bosszúvágy. A vita, a házastársak veszekedése bizony, a békesség öldöklése. És saját maguké. Életpazarlás. Sajnos sokunkban van ezekből. Isten védi az életünket, mert fontosak vagyunk neki, terve van velünk. „Nem vagyunk mi magunkéi.” Ne ölj, szeress! Az élet szent. Egyszeri. Csoda. Ámen.

Tűz

Hetedik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1.14; Máté 5,27–28

Bibliaolvasás: János 8,1–11

„A világ a szerelem örületében született” – mondja Simone Weil.

Szent tűz ez a mi életünkben is, ha a helyén van. Kopár és sivár lenne az élet e nélkül a tűz nélkül. Isten teremtette a szerelmet is, egymásnak is ő teremtett minket. Mennyi visszaélést látok a szenvedéllyel! Boldogságunkat is jelenti, és boldogtalanságunkat is – ugyanaz a tűz. Melegít vagy éget. Gyönyör vagy kín. Hatványra emeli az életet vagy tönkretesz.

Egy csodálatos kapcsolatot tükröz – „becsesnek tartalak téged, mivel szeretlek.” (Ézs 43,4) Ez az igazi szerelem, az Istené, ahogyan gyönyörködik az ő Egyszülöttjében.

Anyák napján kérdezte meg a tízéves lányom: miért szeretsz engem, édesanya?

Mert az enyém vagy. Nem szépségünk, nem kedvességünk miatt szeret minket a mi Atyánk, hanem azért, mert az övéi vagyunk. Igaz szerelemmel szeret minket. És „igazi szerelemre csak a tiszta szív képes” (Pilinszky János)

Ne paráználkodj – hallottuk a parancsolatot. Azért nem a paráznaságról beszéltem, hanem a szerelemről, mert az igazi szerelem a mentőőv a paráznaság ellen. A hetedik

parancsolat a hűség parancsolata. Ha nem tiltásként, hanem óvásként mondaná Isten ugyanezt, akkor valahogy így szólna a hetedik parancsolat: légy hű! Mert a társhoz való hűség az Úrhoz való hűséget is jelenti. Isten gyönyörűnek teremtette meg a szerelmet, a házasságot, szükségünk van a legbensőségesebb kapcsolatra, egy valakire, aki szövetségeseink, akiben megbízhatunk, aki a felelősségünké váljon, akinek a boldogságát jelentsük. Csakhogy nagyon gyakran fordul visszájára ez a meghittség, ez a bensőségeség. Fáj Istennek látni, amint házastársak elhidegülnek, rosszul élnek, nem őrzik a lángot, a kincset. Hűtlenekké válnak. Meg kellene tanulnunk őszinte szívvel, jól választani, keresni azt a valakit, amíg megtaláljuk, és nem fáradni bele. Hogy aztán ne kelljen évtizedeken át túrni azt a valakit, aki nem társunk, aki nem ért meg, aki nem lehet velünk boldog, sem mi övele. És máris itt a hűtlenség. Szenvedéssel és lelkipurdalással, végül rengeteg sok válással. Nem jól van ez így! Nem ez volt Isten terve velünk.

De ismer minket a mi Urunk, és védi a családot a házaspárral szemben. Védi a gyermekeket, a rendet, az erkölcsöt. Ezt látja ez a bűnös nő is a Jézus szemében. És azt, hogy hűséget kér a hűtlenektől is. Áldott legyen az Úr, hogy irgalma akkora, hogy nem tudunk olyan gyorsan bocsánatot kérni, hogy megelőzzük őt a megbocsátásban. Ámen.

Inkább adj!

Nyolcadik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1-15; Máté 6,24
Bibliailvasás: Lukács 19,1-10

„A tolvaj: titokban harácsol földi javakat. Az irgalmas: titokban osztja meg sajátját másokkal. A tolvaj: a kapzsiság bűnébe vakult ember legtisztább típusa. Az irgalmas: az evangéliumi életforma legszebb földi megvalósítója. Egyedül ők, az irgalmasok értik meg a világot, s benne a földi javak szerepét. Egyedül ők tudják helyreállítani a szétzilált értékrendet, az életbe vetett mélységes bizalmat, a felebarát méltóságát, s a valóság Isten szívéig nyúló realitását, mélységes komolyságát.” (Pilinszky János)

Mi is az igazi érték az életben? – talán gyakran gondolkodtok ti is velem együtt ezen. Azok, akik tudják a választ, nem értik a kérdést.

A legtisztábban akkor látjuk a végső választ, ha az élet vége felől próbáljuk értelmezni a kérdést. Az igazi érték a te életedben az, ami nélkül nem halhatsz meg békeséggel, és ami nélkül élned sem érdemes. Akkor fogod érezni, hogy mi volt fontos, amikor visszafelé nézel az életedre – abból fogod látni, ami megmaradt. Lehet, hogy volt már sok eltelt pillanat, ami kitöltötte az életünket, de azoknak nem volt különösebb jelentősége. Viszont ki ne emlékezne arra a pillanatra, amikor megkérte kedvese kezét?! Vagy amikor megszületett az első gyermeke...

Egészen nyilvánvaló, hogy Istennél van egy értékrend. És az, sajnos, csak ritkán esik egybe a saját értékrendünkkel. Nagyon ügyesen küzdünk, jól haladunk, csakhogy későn vesszük észre, hogy rossz irányba mentünk. Hogy mindig Jézusnak van igaza.

A legnagyobb baj nem is az, hogy helytelen az értékrendünk, hanem az, hogy azon nincs áldás. Elpazarolt, elkótyavetyélt idő életünk (nagy)része. Meg fáradtság. Közben meglopjuk Istent... Ez lopás, mert az időnk nem a miénk. „Nem vagyunk mi magunkéi.”

Mintha tolvajnak nézne minket Isten emiatt a parancsolat miatt. Még inkább sértve érezhették magukat azok, akiknek Jézus megismétli ezt a gondolatot – miközben a világ meztírlás *szegényei* hallgatják őt. Mit is lophatnának egymástól?

Éppen mert nagyon rövid és tömör a nyolcadik parancsolat, és mert nincs körvonala, hogy mire érti Isten a tiltást – nagyon tág a gondolat, és a felszólításba nagyon

sok minden belefér. Az is lopás, amikor nem adod meg, amivel tartozol. Gyermekednek igenis tartozol türelemmel, és mindenkinek tartozol az őszinteséggel. Tartozol Istennek egy étellel. Van-e valamid, amit ne kaptál volna?

Nem elég, hogy nem lopsz. Nem elég, hogy nem kell neked, ami a másé. A börtönben gyakran megtörtént, hogy annak, akin a cellatársak látták az elgyengülés, a betegség jeleit, a tányérjára loptak saját szűkös kenyéradagjukból. Életeket mentett meg az a néhány falat száraz kenyér.

A szombat van az emberért és nem az ember a szombatért. A javak vannak az emberért, és nem az ember a javakért. A halálos ágyon nyer sújt minden perc, minden kincs – és ugyanott veszíti el csillogását a gazdagság.

Ha nem akarjátok adni magatokat – üzeni az Úr –, hát akkor adom én magamat. Ennél többet nem adhatok. Ámen.

Inkább hallgass!

Kilencedik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1-16; Máté 15,10-11
Bibliailvasás: Jakab 3,1-12

Az igazság védelme a kilencedik. Azé az igazságé, amely bujdosó, kitagadott mostoha ezen a földön. Nincs igazad – mondhatom, mielőtt bármit is szólnál. Csak egynek volt igaz, és őt megfeszítették. Az igazságot kihalás fenyegeti. Igen ritka faj.

Ne hazudj! – mondja Isten. Még az sem elég, ha hallgatsz, ha elhallgatod az igazságot, de legalább ne legyél megítélhető. Legalább hallgass. Ne öljenek, ne tegyék tönkre a békességet a szavaid. Ne túlozz, ne fecsegj, ne csavard el a szavakat, ne légy senkinek hamis tanúja! Minden szóval el kell számolnod. Minden szó felelősség.

Ez egyik alapvető eltérés köztünk és képmásunk, az Isten között, hogy Isten nem ember, hogy hazudjon. Ezért hihetünk benne, és bízhatunk feltételek nélkül.

Szavaid gyógyítsanak, üzenjenek jóindulatot, és ne sebezzenek. Ne ölj lelkeket beszéddel, inkább maradj néma. Ne rágalmazz, ne beszélj meggondolatlanul, ne legyen kés a nyelved. Ne pletykálj. Jobb, ha hallgatsz. Még azzal se bánts a másikat, hogy igazat mondasz.

Jézus perében az, amiből vádat csináltak, mind igaz volt. Jézus valóban azt mondta, hogy lerombolja a templomot és három nap alatt felépíti azt. Csakhogy szavait elcsavarták, önkényesen értelmezték, ellene fordították. Szavait váddá változtatták. Így lett igaztalan, amit ellene mondtak.

Legalább magunknak ne hazudnánk, magunkat ne ámtánánk, legalább önmagunkkal lennénk őszinték! Ne gondold, hogy a szavak kisebbek a tetteknél. Istennek szavai is tettek. A szavak teremtenek. Istennek fájnak a hazugságaink. Milyen könnyű rosszat mondani valakiről, és milyen nehezűnkre esik a szeretet, az, hogy eleve jól feltételezzünk egymásról. Mintha mi kisebbek lennénk, ha valakiről valami nagyobbbat mondunk. Szeresd az embert és akkor nem ártasz neki. Komoly gond a mai világban az, hogy nem bíznak egymásban az emberek. Talán amiatt, hogy sokszor csalódtak, de ami még szomorúbb: nem bízik szülő a gyermekében, gyermek a szülőben, a házastársak egymásban.

Isten tőlünk az emberek becsületét, mert az éppen olyan szent és fontos, mint a te becsületed. Saját szavaink ítélnék meg minket. Azok, amelyeket úgy ejtünk ki, hogy nem vesszük figyelembe, hogy a mennyben is hallják azokat...

„Minden bűn zavart szül, de a hazugság egyenesen a zavarkeltés bűne. A hazugság nem elég, hogy vétek, de egyenesen az a fajta bűn, mely tájékozódásunkat kuszálja össze-

sze. Az igazság sose lehet türelmetlen vagy támadó, és sose irányulhat senki ellen. Az igazság sorsa fölött maga Isten virraszt.” (Pilinszky János)

Köztes megoldás az, hogy inkább hallgatsz. Hallgasd el a bántást, ne ejtsd ki a rágalmat. Ne engedd a haragodat beszélni. De a bátorító, békességes szavakat ne hallgasd el! Más lesz így a világ. Esetleg a szemeid lesznek másak, amellyel a világot nézed. Ne légy mások hamis tanúja – azaz legyél mindenki jóakarója. Ámen.

Kívánd azt, ami a tied

Tizedik parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,1.17; Jeremiás 17,9–10

Bibliailvasás: Márk 7,14–23

Elég nagy bajban vagyunk ezzel az utolsó régi parancsolattal – az új az, hogy egymást szeressétek, ahogy én (Jézus) szerettelek titeket. A gond az, hogy nagyon sok kívánni való van ezen a világon, ami többnyire másoknak adatott meg. Így tehát lépten-nyomon életbe lép ez a parancsolat. Jeremiás is, a parancsolat is egy alapos szívizsgálatról beszél. Oda fogunk most leereszkedni, ahol az érzések, a vágyak fogannak, a lelkünk legmélyéig. Le egészen önmagunkig.

Miért engedjük, hogy boldogtalanokká tegyen minket az, ami nincs, miközben lehetnénk boldogok azzal, amink van?! Miért nem kívánjuk azt, ami a miénk?!

Éppen annyiféle boldogság van, ahány ember él ezen a földön – és mindenkinek mást fed ez a szó. A keleti filozófia tudja egyik útját a boldogság megtalálásának, azt mondja: szelídítsd meg a vágyaidat és boldog leszel.

Mindig ezzel volt baj, hogy az ember azt kívánta, ami nem lehet az övé. Hiába tudjuk, hogy a gazdagság nem egyenesen arányos a boldogsággal... Vagyis nem az a boldogabb, aki többet tudhat a magáénak. Hiába tudjuk, hogy az a boldogabb, akinek a kevesebb is elég. Ha gazdagodsz, nem a boldogságérzeted lesz nagyobb, esetleg a kényelmed, meg a veszteségtől való félelmed. A boldogság inkább hasonlít egy félénk kis állatra – ha nem hajkurászod, magától közeledik hozzád. Lép ki ebből a hajszából!

Nem ellenünk szól ez a parancsolat, hanem értünk. Jól tudja a mi Teremtőnk, micsoda boldogtalanság, nyomorúság annak kívánása, ami nem a miénk, s nem is lesz az. Amit többre becslünk mindenünknél, amit most birtokolunk. „Ádám egy fától, amely nem volt az övé, nem látta a Paradicsomot, amely az övé volt” – mondja frappánsan Jó Sándor. Nem másnak ártunk a kívánnással, hanem elsősorban magunknak.

A gond nem is annyira a kívánás, hanem az, hogy nem állunk meg ezen a ponton. Mindenki igyekszik kitölteni az úrt. És „a kívánság megfogánván bűnt szül” (Jak 1,15). Úgy mondtam, hogy elég nagy a gondunk ezzel a parancsolattal. Mert ha valahogy megálltunk az előbbi kilenc határkőnél, akkor ez a tizedik utolsó erődöt, akaratodat is feltételezi. Senki nem mondhatja, hogy ő feddhetetlen. Olyan ez, mintha sarokba szorítanának, és csak egyetlen lehetőség marad: a kegyelem. „Isten az emberi lélek legrejtettebb homályába hatol le, ahol a vágyak születnek... Ne kívánd!... A tizedik parancsolat: a hamis vágyak orvossága és a felebaráti szeretet próbája. Le kell mondanunk a görcsösen szorongatott részről, hogy ölünkbe hulljon az egész. Ez a keskeny út, és ezt az utat senki sem teheti meg kerülő úton” – mondja Pilinszky János.

Volt szó szavakról, tiszteletről, most pedig a lelkiekről hallunk. Küzdj vágyaid ellen, magad ellen, irigykedésed ellen! Kiálts saját magad ellenében! Sokba kerül a kívánság. Próbáld kívánni azt, ami a tied, hogy miközben egyre több után törekszel, el ne veszítsd azt, amid van, azt, aki vagy. Ámen.

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel

Meglátják az Istent

Missziós lelkű, hosszú betegség után elhunyt hívő temetésén

Alapige: Máté 5,8; János 1,12

Bevezetés

Egy gyászjelentésben így búcsúzott el valaki minden rokonától, barátjától és ismerőstől:

Örüljetelek, hogy a mi Urunk Jézus engemet a mai napon hazavitt az örökkévalóságba. Ő engem végigkísért hosszú betegségemben, és immár megszabadított minden földi fájdalomtól. Tehát láthatom Őt és dicsőségét.

Aki végigkísérte testvérünket betegségében, megérti azt az örömet, amit kifejezésre juttatott. Legfőbb kívánsága szerint történt, hogy megszabaduljon testétől, amely éveken át kínozte. Hálásak lehetünk, hogy ez a szenvedés véget ért.

Ezen a temetésen a Biblia két versének gondolataival foglalkozunk. Két verssel, amelyekkel igen sokszor találkozott elköltözött szeretettek. Két verssel, amelyek minket is mélyen el kell gondolkottassanak és cselekvésre kell serkentsenek.

1. Boldogok a tiszta szívűek (Mt 5,8)

A temetési prédikációnak ez az első igeverse. *Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent.* (Mt 5,8) Éppen ez volt az a reménység, ami testvérünket egész életében bizonyossággal töltötte el. Gyengeségében is. Tudta, hogy eljön a nap, amikor meglátja Istent. Eljön a nap, amikor a Biblia utolsó könyvének ígéje beteljesedik, ahol arról van szó, hogy: *Isten letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.* (Jel 21,4)

Az elsők tehát elmúltak. Ez az eseménydús élet nyugalomba jutott. Milyen példás, mikor egy ember, aki nehéz életet tud maga mögött, ezt mondhatja: *Nem bánom, hogy ilyen nehéz utat kellett megtennem. De most örülök annak a gyönyörűségnek, különösen a Könyv, a Biblia elolvasása után, hogy az élet legszebb része még csak ezután következik.* Igen, a legszebb még ezután következik. Nem olcsó vigasztalás ez azoknak, akik az élet árnyoldalán állnak. Nem pszichológiai trükkről van szó, ami segít a szenvedést elhordozni.

Az eljövendő dicsőségről való ezen ismeret Isten Igéjében rejlik. Így olvassuk János evangéliumában: *Jézus ekkor ezt mondta neki: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él.* (Jn 11,25) Ezt sziklaszilárdan hitte elköltözött testvérünk. Nem bocsátkozott olcsó vigasztalásba, hanem Isten igéjére bízta magát, amely egészen bizonyosan beteljesedik.

2. Isten gyermekei lesznek (Jn 1,12)

Azzal az igeverssel foglalkozunk még, amely alapvetően megváltoztatta testvérünk életét. Ez áll a János szerinti evangéliumban: *Akik pedig befogadták, azokat felhatal-*

mazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek; mindazokat, akik hisznek az ő nevében. (Jn 1,12)

Ez a felfedezés megváltoztatta az életét. Itt van reménységének forrása. Befogadta Jézust az életébe, és ez által Isten gyermeke lett. Ezt a bizonyosságot nem tarthatta meg csak a maga számára. Az volt a szándéka, hogy továbbmondja másoknak.

A bibliaolvasás és az imádság természetesen összetartoztak az életében. Semmiféle fáradságot nem kímélt, hogy közreműködjön ennek a jó hírnek a terjesztésében. Részt vett a gyülekezeti missziós szolgálatban. A világmissziót is szíven viselte.

Jellemző volt életére az, amit Isten Pál apostolnak mondott: *Az én erőm erőtlenség által ér célhoz.* (2Kor 12,9) Példa volt arra, hogy Isten számára senki sem gyenge. Senki sem használhatatlan számára, amíg Isten szolgálatban áll az élete.

A János evangéliumból idézett igevers egyrészt kifejezésre juttatja, hogy Isten megváltoztatta testvérünk életét, másrészt hangsúlyozzuk általa, hogy mindazok, akik még nem fogadták be életükbe Jézust, azonnal tegyék meg ugyanezt. Függetlenül attól, hogy ki milyen idős. Ma szívükbe fogadhatják Jézust.

Senki ne gondolja azt, hogy ez testvérünknek ugyan jó volt, de neki nem. Ez mindenkinek jó. Éppen egy temetésnek kell emlékezetbe idéznie az élet elemi kérdéseit. A 90. zsoltárban ez áll: *Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!* (Zsolt 90,12)

Fontos tudnunk: úgy közeledhetünk-e a halálunkhoz, ahogy elköltözött testvérünk, vagy kétségek és félelmek kínoznak bennünket.

Azért nem találkozhatunk Istennel, mivel mindenestől bűnösök vagyunk. Ezért az az egyetlen jó döntés, ha hagyjuk, hogy az ő Fia, aki a kereszten meghalt érettünk, Jézus Krisztus részesítsen bennünket is engesztelésében. Istent bűneink miatt megbékéltető áldozata áldott gyümölcsében.

[Isten Jézus által] békéltessen meg önmagával mindent, a földön és a mennyben, úgy, hogy békességet szerzett a keresztfán kiontott vére által. (Kol 1,20) Mivel Isten békességet szerzett Fia által, el kell fogadnunk a Jézus Krisztus engesztelő áldozatából fakadó békességet. Ez Isten ajándéka.

Akik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek; mindazokat, akik hisznek az ő nevében. (Jn 1,12) Isten akarata az, hogy fogadd el Jézus Krisztust!

Befejezés

Szerettetek befejezte földi életét. Megvigasztalódhatunk abban a bizonyosságban, hogy Urába, Jézus Krisztusba vetette bizodalmát. Tudta, hogy halála nem az utolsó álmom, mivel az örök élet, amivel megajándékozta Isten, erősebb a halálnál.

Ez a mi vigasztalásunk: testvérünk él, jóllehet meghalt. És mindnyájan, akik vele együtt osztozunk ebben a hitben, látni fogjuk őt az örökkévalóságban a Teremtő Isten-nél, mert a legszebb még ezután következik. Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

V.

Tanítás kezdőknek és haladóknak*

Nagy bibliatudósok, igemagyarázók szerint Jézus gyakran láthatta és megfigyelhette a keleti városok nyüzsgő kereskedelmi forgalmát. Nap mint nap láthatta, ahogy a karavánok kifelé indultak a városból, nagy terheket cipelve, magukon és állataikon. Láthatott igen messzi utakról hazatérőket, akik eltiikkadva a hosszú sivatagi utaktól, már-már alig vonszolták magukat; s megfáradva jöttek hazafelé. Azt mondják, ez a kép lebegett Jézus előtt, amikor egyszerre hívja magához az életbe kiindulókat és a fáradtan megérkezőket:

Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. (Mt 11,28)

Mi ezt a képet már átvitt értelemben értjük, és valószínű, hogy Jézus is így értette.

De talán szabad egyszer úgy is érteni ezt az ígét – különösképpen az egyik kifejezését –, ahogy most kaptam érteni és magyarázni: *Jézus azokat is hívja, magához hívja, akik születésük pillanatától kezdve, egy egész életre megterhelten indulnak.*

Ma már mindenki ismeri ezt az orvosi szakkifejezést: *endogén*, veleszületett, öröklött módon megterhelt ember. Egyre több és több ember születik a világunkban, századunkban úgy, hogy például gyöngye idegzetten jön a világra. Magával hozza nagyszülei és szülei idegterheltségét, sérülését. Nem nevezhető idegbetegnek, csak ideggyöngének, neuraszthéniasnak. Egy életen át idegzetében hordozza keresztjét: gyöngébb, hallatlanul érzékenyebb, gyorsan kimerül – mindenre igen élénken reagál az idegrendszere, még az időjárásra is. Hihetetlenül megérzi az úgynevezett frontbetöréseket, gyakran fáj a feje, rosszul alszik, sokszor fölébred, sose tudja igazán kipihenni magát. Ha nagyobb megterhelés alá kerül az élete, úgynevezett rövidzárlat keletkezik az idegrendszerében, azaz „kiborul”, összeroppan.

Van, aki más vonalon van megterhelve, ugyancsak vele született módon: gondoljunk csak nőkre, akik egy életen át a csúnyaságukért szenvednek – az élet hamupipőkéi, háttérbe szorított csúnyácskái. Vagy gondoljunk férfiakra, akik az átlagos férfigassághoz képest kicsik maradtak – és mert igen sokan, sokszor lefelé néznek rájuk, könnyen kialakulhat bennük egy alacsonyrendűségi komplexus, mert úgy érzik, hogy ez a lefelé nézés együttal lenézés is.

Vagy gondoljunk öröklött testi betegségekre, vagy ezekre való hajlamosságra! – Milyen sok szülő egyebet sem tud gyermekére hagyni, mint egy alkati szívgyengeséget, tüdőbetegségekre való hajlamot, vagy reumatizmusra való hajlamosságot – és hány és hány hasonló betegség van még!

Mindezek a fogantatás pillanatában eldőlnek; ha szabad így fogalmaznom: a terhelteknek, az így terhelteknek is szól ez a jézusi meghívás: *Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve!*

* Gyökössy Endre: *Isten iskolája*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

Az első „tanulnivalónk” legyen az, hogy bármiféle terheltség alatt is nyögjünk, ez legyen különös ok a számunkra, hogy meghalljuk Jézus hívását! Mert éppen a megterhelt emberek hajlamosak a nekikeseredésre, a borúlátásra, az életidegenségre. Egy ideig, néha évekig, talán évtizedekig kísérletezünk orvosokkal, kúrákkal, gyógyszerekkel, mindenféle ember nyújtotta eszközökkel – s végül be kell látnunk, hogy átmeneti kis gyógyulásokon kívül nincs igazi kiút testünk, idegrendszerünk, lényünk számára. Ekkor kell nagyon figyelniünk Gazdánk hívó szavára: *Jöjj énhozzám, megterhelt gyermekem!* – Isten iskolájában számunkra az „első sorok” vannak fenntartva! Mint ahogy más iskolákban is a rövidlátókat, a kicsiket, a nagyothallókat ültetik előre.

Jézus a megterhelteket akarja kezelni, tanítgatni egy szóra. Ebben az egy szóban – ha Tőle tanulgatjuk és Tőle fogadjuk el – hallatlan lehetőségek vannak, és ez az egy szó a: *Mégis!* Úgy, amint vagyunk – azzal a megterheltséggel *mégis* lehet élni. Megterheltségünket el lehet fogadni, be lehet építeni az életünkbe – és még motornak is fel lehet használni.

Példaképpen sok nagy művészt említhetnék, akik súlyosan neuraszténiások voltak és éppen ez volt művészetük rugója, motorja: a hallatlan érzékeny idegrendszerük.

A megterhelt ember, akár idegrendszerében, akár testében az: sokkal, de sokkal közelebb állhat a másik emberhez – mert másoknál jobban tudja, mit jelent szenvedő embernek lenni. Tehát megértőbb, és a lelki szolgálatra alkalmasabb. Amikor egy szenvedő a magát panasolja neki, ő is érzi, újra és újra átéli a maga szenvedéseit, terheltségeit – és ez a hiteles érzés teszi őt képessé arra, hogy valóban bölcs és jó tanácsot adjon.

Igen: Jézus azoknak, akik hozzá mentek, először is megtanítja, hogyan lehet a terheltséget fölreagálni, felhasználni, és mégis élni vele. – Ez az „alapiskola”.

De ad Ő tanítást haladóknak is, régi, gyakorlott keresztyéneknek, az Ő mai tanítványainak. Ezt pedig Pál apostolon keresztül teszi.

Tudjuk, hogy Pálnak, a legnagyobb apostolok egyikének valamiféle tövis adatott a testébe. Valamilyen súlyos betegsége volt. Háromszor is kérte Istent, hogy ezt a tövist vegye ki a testéből. Isten nem vette ki, de választ adott Pálnak. S az apostol megértette Isten válaszából, hogy az a testi tövis azért adatott, hogy el ne bizakodjék.

Ellenpontnak kapta. Mert lelkében-szellemében rendkívülien sok adatott neki, ezért szüksége volt egy ellenpontra. Még a legnagyobbakat is, olyanokat, mint Pál, megkísértheti és megkísértheti az a gondolat, érzés: „Mennyi mindent tudok én tenni Jézusért! Nagyon is sok telik tőlem! Nem vagyok én akárki!” – Azaz: a nagy-büszke Én-élmény!

A sikerek, az eredmények újra és újra mindenkit megkísértenek, hogy azokkal egyenes arányban növekedjék az énje.

Ebbe az Én-be szűr bele egy tövissel Isten, hogy nagyon el ne bizakodjék! S itt már haladó módon kell néhány leckét megtanulgatnunk:

A Sátán angyala, aki Pált testében gyötörte, csak *eszköz!* Újra és újra meg kell tanulnunk, hogy Isten világában nincs afféle dualizmus, kettősség, hogy küzd az Isten és a Sátán, és ennek a küzdelemnek egyelőre bizonytalan a kimenetele. Úgy van, ahogy Luther is mondja, hogy még az ördög is Isten ördöge. Pál is úgy fogja fel itt a tövisét.

Ha tövised, terheltséged van, az csak *eszköz!* Mégpedig nevelő eszköz. Isten tartja a kezében. Ő tudja, miért adta neked.

Azt akarja ezzel az eszközzel elérni, hogy mi is jobb eszközök legyünk Isten országa munkálásában, ahogy Pál ez által a tövis által lett még jobb eszköze Istennek. Isten ereje éppen az apostol erőtlensége által jut el a célhoz. Jobb „vezeték” így, mintha nem volna tövise.

Így tanulta meg Pál sok-sok testi szenvedés közepette – amikor egyik napról a másikra élt, mert nem tudta, hogy másnap bírja-e még a teste –, hogy ebből az „elég”-ből

éljen: *Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.* (2Kor 12,9) – Hogy megtanulja: *Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.* (Mt 6,34)

Valami szent könnyelműséggel és könnyedséggel bízta rá magát Istenre. Úgy érezte, érezhette, hogy az már Isten ügye, dolga, hogy rossz és beteg testével tud-e holnap szolgálni, vagy éppen hosszú útra indulni. Igen, ezt kell megtanulnunk: *ma a mában élni, kegyelemből.*

Így jutott Pál a tanítványi élet csúcsára. Minden tanítványi élet csúcsa ez: az *alázat!* Sajnos, napjainkra egészen elerőtlenedett, devalválódott ez a szó. Sokan félnek tőle, mert alázatoskodást értenek alatta; hajbókolást és kegyes szavak csorgatását, félrebillent fejet és gyávaságot, ravaszságot, sunyiságot, kegyes mezben. – Itt egyáltalában nem erről van szó, hanem *Isten erejéről*, amelyet egy magát egészen odaajánló és töviseit is felajánló embernek adathat. Az így alázatos ember a legerősebb ember, mert Krisztus ereje lakozik benne, ahogy Pál mondja: *Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért a Krisztusért örömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban; mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős.* (2Kor 12,9–10)

És most hadd kanyarodjam vissza oda, ahonnan elindultam – a megterheltségeinkhez. Gyöngeségeinkben, megterheltségeinkben éppen ezt az erőt kívánja adni Isten Lelke azoknak, akik az Ő iskolájában nemcsak tanulgatnak, hanem „tantárgyait” a gyakorlatban is élik. Ezt az erőt kívánja adni, amely minden erőtlen, megterhelt ember számára elég az életre, sőt az örök életre is.

S ha valamire szükségünk van, akkor erre az erőre van szükségünk. Ezért imádkozunk!

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Márton János
Bonchida

A láthatóvá vált szeretet

Alapige: Énekek éneke 8,6–7; 1Korinthus 13,4–8

Öröm volt számomra, hogy a házasságkötések megáldására ezt a két igét választottatok. Talán mindkettőtöket foglalkoztatott a kérdés: mit is jelent szeretni, s gondolom, választ e kérdésre ebben a két igeszakaszban kerestetek. E két igeszakasz üzenete pedig kiegészíti egymást. Mindkettő a szeretet lényegét emeli ki. Az egyik, az ószövetségi, a szeretet emberi oldaláról beszél, az újszövetségi pedig arról, hogy a szeretet hogyan alakul krisztusi szeretetté. Mert a szeretet akkor válik igazi értékké, ha növekszik, ha él.

Az Énekek éneke egy csodálatos szerelmi vallomás. Vallomás, amelyik láthatóvá teszi, hogy mennyire sebezhető az, aki szeret, mert mindenét felajánlja a szeretett személynek. Életét, érzelmeit, vágyait. Az itt elhangzó kérés, „tégy, mint egy pecsétet szívedre, karodra” is visszautasítható, mint bármelyik kérés. Hiszen a szeretetem nem kényszeríthető senkire s ez is kiszolgáltatottá tesz. A pecsét a szívre és karra, utalás arra, hogy maga Isten az Igét a szívemre és karomra akarja helyezni, hiszen így teszem láthatóvá, kihez tartozom, és ki tartozik hozzám. Az Isteni Ige helyet keres életemben s szeretetem a szeretett személy életében.

Gondolom, érzitek, mit jelent ez a mindennapokban. Bármennyire is szeressétek egymást, lehetetlen lesz mindig egymás mellett lennetek, de bárhol lennétek, látható lesz rajtatok, hogy egymáshoz tartoztok, s egymást hordozzatok hibáitokkal, gyarlóságaitokkal együtt. Mert számomra ezt jelenti, hogy valakit szívemben, karomon hordozok, hogy védelmezem is, mert szeretem, ha fájdalmat okoznak neki, az nekem is fájdalmat okoz. Ebben a gondoskodásban, az egymás hordozásában pedig, bármilyen furcsa is, erősebbé válik a köztetek lévő szeretet. Azaz el tudja majd viselni a megterhelést. Az Igében pedig azt olvastam, hogy „erős, mint a halál” és „kemény, mint a sír”. Emberek által meggyőzhetetlen. Életkörülmények, emberek, vélemények megterhelhetik a benneteket összekapcsoló szeretet, de azt le nem rombolhatják. Sőt fénye és melege is lesz, s mi, mint benneteket körülvevő családtagok, ennek fogunk örvendezni. Ennek a benneteket körülvevő s bennünket is melengető szeretetnek. Még egy fontos jellemzője ennek a szoros köteléknek, hogy bármit odaadna érte az ember, de ez mégsem megvásárolható. Fontosabb a háznál, pénznél, autónál, ha a jövőbeli terveitek-re is gondoltok. Ezért állandóan ápolni kell ezt a szeretetet.

De sokszor ott lapul az emberben a kételkedés is: meddig őrizhető meg ez a szeretet, amelyikről ez az Ige is beszél. Látjuk azt, ami oly sokszor megtörténik. Megromlott, megkeseredett emberi kapcsolatokat. Embereket, akik ugyanilyen szeretettel a szívükben indultak, s később valamilyen okból kifolyólag minden megváltozott köztük. Elapadt szeretetkapcsolatokról, gyűlölködésbe átcsapott szeretetről tanúskodik a világ. Vajon, hogyan lehetne ezt elkerülni?

Pál apostol az általatok választott másik igeszakaszban erről szól. Természetes, hogy elkerülhető. Csak bármilyen élethelyzetben arra a Krisztusra kell tekinteni, aki példát mutatott a szeretetről.

Beszélni könnyű, példát mutatni nehéz. Nem jó vagy rossz házasságról akarok nektek most szólni, hanem arról a Szeretetről, aki nektek példát szeretne mutatni. Mert attól válik a köztetek lévő kapcsolat elszakíthatatlanná, ha megtanuljátok, hogy az élet nem arról szól, hogy mi lesz velem, hanem mi van azzal, akit Isten reám bízott, aki engem szívében, karján hordoz. Ezért mondja az apostol, hogy a szeretet hosszútűrő. Úgy is mondhatnám, türelmének nincs határa.

Hogy ezt miként kell megtenni, csak Krisztuson keresztül tudom veletek megmutatni. Bármit tett vele az ember, Ő mégsem mondott le senkiről. Ha szeretetem nem hosszútűrő valakivel szemben, azt jelenti, lemondtam róla. Új esélyt nem adok többé neki és elzárkózom tőle. Viszont így pont az történik, ami már közelébe se ér a Szeretetnek. Amiben már ott van a felfuvalkodottság, irigység, kérkedés a magam haszna, a harag és az indulatok.

A hosszútűrő szeretetet csak akkor nem lesz nehéz gyakorolni, ha egymásra úgy fogtok tekinteni, mint Isten ajándékára. Egymással és egy közös étellel ajándékozott meg benneteket Isten. Nektek csak azt kell tennetek egymással, amit Krisztus tett veletek. Nem azt nézi, hogy mennyi a rossz bennetek, hanem hogy milyen csodálatos képességgel rendelkező gyermekei vagytok. Nem arról beszél, hogy hányszor bántottátok meg, hanem arról szól, hogy Ő megbocsátott. És ezt azért teszi, hogy benneteket is erre a nézőpontra állítson. Hogy amikor egymásra néztek, azt lássátok egymásban, amit Krisztus lát bennetek.

Ehhez az életvitelhez Krisztus a maga kiapadhatatlan szeretetét ajándékozza. Úgy mondja az apostol, hogy az „soha el nem fogy”, hanem amint igehirdetésem elején mondtam, csak krisztusivá alakítja életeket. Ilyen kitartó krisztusi szeretettel áldja meg Isten a ti most induló házasságotokat! Ámen.

Temetési igehirdetés

Farkas Antal
Nagyvárad-Velence

Ha jelen van az isteni „metronóm”!

Alapige: Zsoltárok 81,2–8a

A 81. zsoltár felolvasott verseiben hangos ünnepléssel találkozunk. Önként adódik a kérdés: illik-e temetési alkalmával ünnepről, örvendezésről, ujjongásról beszélni? Isten választott népe nem takarékoskodott a hangszerekkel: verték a dobot, fújták a kürtöt, pengették a hárfát és citerát. Miért ez a nagy vigalom? Mert újhoid ünnepe van, s ha ünnep van, ünnepelni kell.

Az újhoid ünnepe alkalmával Isten népe az új kezdetet, a megújulást ünnepelte. Felsimerték, hogy az idő, az élet az Úr kezében van. Lezárult egy szakasz, de nem múlt el az élet, s ők Isten nevében indulhatnak a jövőnek. Ezt pedig vidáman, zsoltárokat énekelve, zeneszóval tették.

Ha úgy vesszük, ez a temetési istentisztelet is egy ünnep. Ünnepe annak, hogy Isten az idő Ura. Dankó János testvérünk életének egy szakasza lezárult – annak földi szaka-

sza –, de nem ért véget. Van folytatás, van jövő. Ez pedig az örök élet. Ez hatalmaz fel bennünket arra, hogy temetésén az életet, az örök életet ünnepeljünk. Hogy nem a halálé, az elmúlásé az utolsó szó, hanem azé, Aki legyőzte a halált és örök élettel ajándékoz meg. Vagyis az utolsó szó a feltámadott Jézus Krisztusé. S ha Ő jelen van – mint ahogyan hitünk reménysége szerint ez istentiszteleten is, Szentlelke és a hirdetett Ige által –, nekünk nem csak lehet, nem csak szabad, de egyenesen kötelező az ünneplés. Jézus maga teszi fel a kérdést és szegzi most nekünk a Máté 9,15-ben: *Vajon szomorkodhatik-e a násznép, amíg velök van a vőlegény?*

Isten népe azért ujjong, mert Isten az élet Ura. Ez az Úr adott életet Dankó Jánosnak, aki 1938. április 9-én született Bukarestben, zenész családban. Onnan kerültek, Brassó érintésével, a mindenkit befogadó „Boldog Váradra”.

A mindenkori ember megemlékezik az idő múlásáról. Főként esztendő fordulóján. Csakhogy az mégsem az igazi ujjongás hangja. Hamisak a hangok, rekedt, idéttlen a pezsgőgőzös kiáltózás. Mintha az ember menekülne: temessük el a gondokat, s felejtsük el, hogy az idő telik, s vele együtt az életünk is. Az ember hajlamos arra, hogy lármába fojtsa félelmét. Korunk zenéjében szinte már csak a hangerő, az agyvelőt rázkódtató ritmus a fontos.

Dankó János egy vele készített interjújában (*Bihari Napló*, 2009. október 2) vallja: „A zenében nőttem fel, nem értek a zörejhez.” Élete a zenéhez igazodott, a dallamhoz, s ha voltak is „kontrapunktok” – kinek az életében ne lennének? –, mindig a dallam diadal-maskodott: zenei munkásságában, családjában – és elsődlegesen is az életében. Hiszen a zenész ember fegyelmezett ember. Ügyel a „metronómra”.

Kedves, ismétlődő jelenet főgondnoksága idejéből: gyülekezik az Isten házába a nép, gyülekezik a lelkesi irodába is a presbitérium. János nézi a faliórát, s mikor elérkezik az idő, hogy imádság után bemenjünk a templomba, szól: „Időben kell Isten színe elé járulni!”

A mennyei Atya színe elé is „időben” érkezett, 74 évesen, fél évnyi súlyos szenvedés után, de kiteljesedett élettel, szolgálattal. A mi ujjongásunk életéért, szolgálataért való hálaadásunk itt, a koporsója mellett történik, de az Úr jelenlétében, s az Ő színe előtt, akiről két dolgot állapít meg a zsoltárfíró.

Először is azt, hogy Ő erős. Ő a mi erősségünk. S ha ez így van, akkor nem kell félünk. Velünk volt eddig, s hisszük, hogy ezután is Ő lesz velünk. Ahogyan a Heidelbergi Káté 1. kérdésének válasza tanítja: „akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok, aki az ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett, engem a Sátán minden hatalmától megszabadított, és úgy megőriz, hogy az én mennyei Atyám akarata nélkül mégcsak egy hajszál sem eshetik le a fejemről; sőt inkább mindennek az én üdvösségemre kell szolgálnia; azért engem Szentlelkével biztosít az örök élet felől, és szív szerint hajlandóvá és készsé tesz arra, hogy ezután öneki éljek.”

Másodjára, hogy Ő a mi Istenünk, Jákób Istene. Ez azt jelenti, hogy Ő a választott népé, azoké, akik Isten népéhez tartoznak. Milyen csodálatos, hogy Dankó János is a „választott néphez” tartozott, melyhez mindvégig hűséges volt. Ahogyan hűséges volt szülőföldjéhez, magyarságához, 37 éven keresztül a nagyváradi Bábszínházhoz, melynek zongoristája, zenekari vezetője, szerkesztője és zeneszerzője volt (80 bábdarabhoz írt zenét!), ahogyan 42 éven keresztül hűséges társa volt élete párjának, Iacának, hűséges két gyermekükhöz és családjukhoz, és hűséges tagja a Nagyvárad-velencei gyülekezetnek, melynek Czeglédy György-díjas főgondnoka volt. Pontos, megbízható, mert jelen volt életében az isteni „metronóm”!

Ha mi Isten népe vagyunk, akkor Isten vigyáz is reánk. Ereje a javunkat szolgálja. Ezért kell életünket Neki szentelni, szolgálni Őt tehetségünkkel. Azzal, amink van. Dankó János a zenéjével szolgált. Nemcsak a Bábszínházba járó kicsinyeknek (és nagyoknak), nemcsak a váradi Kőszínház publikumának (ahol együtt dolgozott Farkas István és Szabó József rendezőkkel), hanem velencei gyülekezetünk hívő népének is orgonajátékával, hiszen olykor-olykor kántorként is „beugrott”. Isten gazdaggá tette életét. Fogékony volt a szépre, a jóra, a kultúrára, a harmóniára: megzenésítette néhány kortárs váradi költő versét (Horváth Imre, Fábián Sándor), a Varadinum vonósnégyes több alkalommal játszotta műveit, nagyrabecsült brácsaművészünk (Thurzó Sándor József) pedig még Brazíliában is megszólaltatta – miképpen teszi azt az istentisztelet végeztével itt, a koporsója mellett is – *Largo* című szerzeményét.

Ne feledjük, szeretett testvéreim, hogy Isten mindannyiunk szolgálatára igényt tart. Érdekes magyarázatot mondanak e zsoltárral kapcsolatosan a Biblia tudományos kutatói. Az itt felsorolt hangszerek szerepelnek a Baál isten kultuszában, ami azt jelenti, hogy Isten népe nem talált fel és nem fejlesztett ki külön hangszereket az igaz Isten tiszteletére. A saját kora kultúrájának eszközeit használta fel Isten dicsőítésére. Vagyis nem az eszköz számít, hanem az, hogy mire használom. Az eszközeimet megszentelem azzal, hogy Isten szolgálatába állítom. Az Úr mindenre igényt tart, mindennel szolgálásra állhatok.

Őt szolgálva szabadulhatunk meg terheinktől (7. vers) és válunk Istent dicsőítő, ünneplő gyülekezetté itt, Dankó János koporsója mellett is, hálát adva azért, hogy megszabadította őt a betegség terhétől, a test nyűgétől, elesettségétől, kiszolgáltatottságától, és megváltotta Fiában, a Jézus Krisztusban.

Emlékező barátainak sokaságában fedeztem fel ezt a sajtóbeli részvétnyilvánítást (M. M. Pódium): „Elnémult újra egy zongora.” Egyik régi énekünk szava is azt mondja: „Elnémul egyszer énekem, a húr elpattan, jö az éj” – de van folytatása, mely szerint: „De, óh, gyönyör a mennybe’ fenn, majd lelkem új életre kél.” Ez a mi vigasztalásunk: Jézus Krisztus által, kinek feltámadása óta tudjuk, hogy a sötét éjszakára új, dicső hajnal következik.

Ez már nem az őszösvetségi újhold, hanem a feltámadás új ünnepe. Ezért jogos a mostani ünneplésünk is. Hisszük, hogy Dankó János már az égi zenekarban, szép égi harmóniában dicsőíti megváltó Krisztusát. Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Nagy József Levente

Isten, akit Áginak hívtak

nesztelen jött
a kutya nem ugatta
az ablakból sem vettük észre

kopogtatás nélkül nyitott be
s csak állt szomorúan némán

csúnya volt és füstszagú

mindig zavarba hozott
talán korosabb volt nálam
ő maga sem tudta hány éves
nyurga testének rügyfakadását
alig lehetett látni göncei alatt
de kit is érdekelt

egykedvűen bámulta
könyveimet az asztalon
s tekintetétől rendszerint
belevétettem a leckeírásba

anyám kenyeret adott
almát pár jó szót
s már inalt is
mint az állat
ha zsákmányát menti

hiába szellőztettünk utána
fanyar illatával megjelölt

én nem tudtam hogy ilyenkor
az Úr látogatott meg
akit Áginak hívtak

s még csak le sem ültettük